

รายงานการวิจัย เรื่อง

การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญา
ที่ทำกับลูกค้ามาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงจากการนำมาใช้
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อาจารย์ดวงกมล นีรพัฒน์กุล

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

กันยายน 2566

ประกาศคุณูปการ

การวิจัย เรื่องการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้ามาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงจากการนำมาใช้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการผลิตผลงานวิจัยจากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้สนับสนุนในการทำวิจัยด้วยดีเสมอมา และขอบคุณบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องที่ช่วยเหลือในการจัดทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดีและทำให้งานวิจัยแล้วเสร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดและเพื่อนร่วมงานที่สนับสนุนให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้ผลประโยชน์อันใดที่เป็นผลสืบเนื่องจากการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบให้เป็นคุณแก่ประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่ง

ดวงกมล นีรพัฒน์กุล
ผู้วิจัย

ชื่อโครงการ : การนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับ
ลูกค้านำมาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงจากการนำมาใช้ของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ชื่อนักวิจัย : ดวงกมล นีรพัฒน์กุล

หน่วยงาน : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีที่พิมพ์ : 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของกำไรและคุณภาพกำไร ศึกษาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไรเมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติและศึกษาความแตกต่างของคุณภาพกำไรก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลได้ครบทั้งสิ้น 319 บริษัท ถือเป็นกลุ่มตัวอย่าง 1,595 บริษัท และการวิเคราะห์ข้อมูลงบการเงินของบริษัทระหว่างปี 2561 ถึง 2564 ปี 2561 เป็นปีก่อนการบังคับใช้ ปี 2562 เป็นปีที่มีผลบังคับใช้ และ ปี 2563 ถึง 2564 เป็นปีหลังการบังคับใช้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากปีที่ยังไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ส่วนปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ และรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากปีที่ยังไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ โดยการนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคา ซึ่งการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติไม่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ อีกทั้งการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร และการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร

คำสำคัญ: มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 ; การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ; การเปลี่ยนแปลงของกำไร ; คุณภาพกำไร ; รายการคงค้าง

Research Title: The Adoption of Thai Financial Reporting Standard No. 15, Revenue from Contracts with Customers has an Impact the Transition from the Adoption of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

Author: Duangkamon Neerapattanakun

Name of Affiliation: Burapha Business School, Burapha University

Year : B.E. 2023

Abstract

This research aims to compare the effects of TFRS 15 implementation on profit changes and profit quality by studying the impact of changes in total revenue on profit quality when applying TFRS 15 and studying differences in profit quality before and after applying TFRS 15 of listed companies on the Stock Exchange of Thailand. Collecting a total of 319 companies was considered as samples of 1,595 companies. The financial statements of the companies during 2018 to 2021 were analyzed: 2018 was the year of pre-standard regulation, 2019 was the year when the regulation has been effective, and 2020 and 2021 were the years of the post standard regulation. The data were analyzed with descriptive statistics and inferential statistics methods.

The results showed that in the year in which TFRS 15 was applied, there was no significant difference to the years in which TFRS 15 was not applied regarding the average change in earnings before interest, income tax, and depreciation. While the average of the change in earnings before interest and income tax, change in net profit and discretionary accruals were significantly different between the pre and post-TFRS 15 adaptations. TFRS 15 implementation caused a statistically significant positive impact on the change in earnings before interest, income tax, and depreciation. Whereas the adoption of TFRS 15 had no effect on changes in earnings before interest and income tax, and change in net profit. In addition, TFRS 15 implementation also had a statistically significant negative effect on discretionary accruals. TFRS 15 adaptation has a statistically significant positive impact on the effect of changes in total revenues with a similar direction with profit quality through management discretionary accrual.

Keywords: Thai Financial Report Standard No 15 ; Change in Revenue ; Change in Income ; Earning Management ; Discretionary Accruals

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
Abstract.....	ค
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3. สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4. ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.7. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1. สาระสำคัญของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า.....	6
2.2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้าง.....	11
2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
2.3.1. การนำ IFRS15 และ TFRS 15 มาใช้และการเปลี่ยนแปลงของรายได้ตาม TFRS 15.....	15
2.3.2. คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารและการเปลี่ยนแปลงของกำไร.....	17
2.3.3. ตัวแปรควบคุม.....	21
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	23
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	23
3.2. เก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	24
3.4. วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	24
3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	30
4.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา.....	30
4.2. เปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ.....	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3. ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไร เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ.....	48
4.4. คุณภาพกำไรก่อนและหลัง เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ.....	51
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อจำกัดของการทำวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	53
5.1. สรุปผลการวิจัย.....	53
5.1.1. ศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	53
5.1.2. ศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย...	55
5.1.3. ศึกษาผลกระทบก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 15 โดยแบ่งเป็นข้อมูลปี 2561 ก่อนนำมาใช้ และข้อมูลปี 2562 ถึง 2564 หลังนำมาใช้.....	56
5.1.4. ศึกษาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ.....	57
5.1.5. ศึกษาความแตกต่างของคุณภาพกำไรก่อนและหลังของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ.....	58
5.2. อภิปรายผลการวิจัย.....	58
5.3. ข้อจำกัดของการทำวิจัย.....	60
5.4. ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ประวัติเขียน.....	66
ภาคผนวก.....	67
ภาคผนวก ก.....	67
ภาคผนวก ข.....	72
ภาคผนวก ค.....	75

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงข้อมูลสรุปตัวแปรอิสระ เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา.....	31
ตารางที่ 2	แสดงข้อมูลสรุปตัวแปรควบคุม เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา.....	31
ตารางที่ 3	แสดงข้อมูลสรุปตัวแปรตาม เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา.....	32
ตารางที่ 4	แสดงข้อมูลตัวแปรจัดประเภทตามอุตสาหกรรม เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา...	33
ตารางที่ 5	แสดงข้อมูลตัวแปรตามช่วงปี 2561 ถึง 2564 เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา.....	35
ตารางที่ 6	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ.....	36
ตารางที่ 7	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ถึง 5.....	37
ตารางที่ 8	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ หาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับ การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา จำแนก ตามอุตสาหกรรม.....	39
ตารางที่ 9	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ หาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับ การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ จำแนกตามอุตสาหกรรม...	40
ตารางที่ 10	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ หาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ จำแนกตามอุตสาหกรรม.....	42
ตารางที่ 11	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณหาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับคุณภาพกำไร ผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) จำแนกตามอุตสาหกรรม.....	43
ตารางที่ 12	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณหาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับคุณภาพกำไร ผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) จำแนกตามอุตสาหกรรม.....	45
ตารางที่ 13	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 15 ด้วยสมการถดถอย พหุคูณ.....	46
ตารางที่ 14	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมและคุณภาพกำไร ผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995).....	48
ตารางที่ 15	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมและคุณภาพกำไร ผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006).....	50
ตารางที่ 16	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลปีก่อนและปีหลังจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006).....	51
ตารางที่ 17	ผลการทดสอบเปรียบเทียบข้อมูลปีก่อนและปีหลังจากการนำ TFRS 15 มาถือ ปฏิบัติกับค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006).....	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มาตรฐานการรายงานทางการเงินถือเป็นหลักการบัญชีที่ได้รับการรับรองทั่วไป เพื่อให้การปฏิบัติงานทางการเงินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยปัจจุบันสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai Financial Report Standard : TFRS) ให้ตรงกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standard : IFRS) เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินมีความโปร่งใสและทำให้งบการเงินมีคุณภาพ (กรัชনীและศิลปพร, 2563) พร้อมทั้งช่วยลดปัญหาความแตกต่างของงบการเงินในแต่ละประเทศที่อาจมีสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ หรือกฎหมายที่ไม่เหมือนกัน อีกทั้งสามารถประเมินความสามารถของบริษัทในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากทรัพยากรที่มีอยู่และสามารถประเมินผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารจากการใช้ทรัพยากรได้ (กุลยา, 2557) ถือเป็น การเพิ่มคุณภาพให้กับตัวเลขในงบการเงิน (วงศ์มณีและศิลปพร, 2563)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นแหล่งระดมทุนที่สำคัญจากการเป็นศูนย์กลางในการควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างยุติธรรมและเป็นไปตามข้อกำหนด เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุนและก่อให้เกิดการระดมเงินจากประชาชนไปลงทุน การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (ดารานาถและกฤษมา, 2560) ซึ่งในปัจจุบันบริษัทในแต่ละธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงและทวีความซับซ้อนมากขึ้นสำหรับการทำธุรกรรมทางการค้า มีการจัดทำสัญญาที่มีข้อตกลงหลายๆอย่างในเนื้อหาทางการเงินเพิ่มขึ้น ดังนั้นการวิเคราะห์ธุรกรรมสัญญาแบบสัญญาเดียวกันผู้บริหารอาจมีการใช้วิจารณญาณต่างกันำมาซึ่งการนำเสนอข้อมูลในงบการเงินเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ไม่เหมือนกันหรือบริษัทนำเสนองบการเงินที่ไม่สามารถสะท้อนถึงเนื้อหาทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อนได้อย่างครบถ้วนและถูกต้องทันเวลา ทำให้ลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพที่ปรากฏในงบการเงิน เช่น การเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) และ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) นั้นด้อยค่าลง (กุลยา, 2557) อีกทั้งนักลงทุนมีแนวโน้มที่จะพึ่งพารายงานทางการเงิน เพื่อติดตามบริษัท (O'Callaghan, Ashton, & Hodgkinson, 2018) ดังนั้นรายได้เป็นข้อมูลตัวเลขที่ใหญ่ที่สุดในงบกำไรขาดทุน (Ciesielski & Weirich, 2011) จึงเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลักที่นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียนำมาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานและอนาคตของบริษัท การบัญชีเกี่ยวกับรายได้จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญที่สุดที่บริษัทต่างๆต้องเผชิญ ปัจจุบันจึงมีการสร้างมาตรฐานการรับรู้รายได้ฉบับเดียวสำหรับใช้กับสัญญาทั้งหมดที่มีกับลูกค้าภายใต้ IFRS และ UA GAAP ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อสร้างกรอบการทำงานที่แข็งแกร่ง (Jefferson & Donald, 2013) ให้การรับรู้รายได้ในประเภทธุรกรรมและทุกอุตสาหกรรมสอดคล้องกัน (Lisa, 2015)

ในปี 2562 ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ประกาศถือให้มีผลบังคับใช้กับงบการเงินในทางปฏิบัติสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป สำหรับบริษัทที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (PAEs) โดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IASB) และคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกา (FASB) ร่วมมือกันในการพัฒนามาตรฐานรายงานทางการเงินเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ฉบับใหม่ เพื่อให้เป็นมาตรฐานสำหรับการรับรู้รายได้หลักเพียงฉบับเดียวในทุกอุตสาหกรรมที่มีธุรกรรมทางการค้าต่างๆ เพื่อลดความไม่สอดคล้องกันในหลักการรับรู้รายได้และถือเป็นการพัฒนากรอบแนวคิดที่เหมาะสม ทำให้การรับรู้รายได้ระหว่างบริษัท อุตสาหกรรม และตลาดสามารถเปรียบเทียบกันได้ (ศิลปพรและอนวัณน์, 2562) โดยบริษัทที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAE) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เช่นเดียวกัน ทำให้สามารถระบุจุดหรือภาระงานใด ๆ ก็ตามที่มีการกำหนดให้ปฏิบัติได้เสร็จสิ้นตามข้อตกลงที่ทำไว้กับลูกค้า ถือเป็นหลักที่สามารถรับรู้รายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (สุรพล, 2562) การนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติจึงได้มีการยกเลิกมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ที่เคยใช้มา ได้แก่ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่องสัญญาก่อสร้าง (TAS 11) และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 18 เรื่องรายได้ (TAS 18) รวมถึงการตีความมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน 4 ฉบับ คือ เรื่องรายได้-รายการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการโฆษณา (TSIC 31) เรื่องโปรแกรมสิทธิพิเศษแก่ลูกค้า (TFRIC 13) เรื่องสัญญาสำหรับการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ (TFRIC 15) และเรื่องการโอนสินทรัพย์จากลูกค้า (TFRIC18) (สมพงษ์, 2561) การปรับปรุงการรับรู้รายได้ครั้งนี้ สภาวิชาชีพบัญชี กำหนดเป้าหมายเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับข้อมูลที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้นและถือเป็นการส่งมอบสินค้าหรือบริการที่สัญญาจะให้ลูกค้าในจำนวนที่สะท้อนถึงสิ่งตอบแทนที่บริษัทคาดว่าจะมีสิทธิได้รับการแลกเปลี่ยน ทำให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ระหว่างบริษัท อุตสาหกรรม ประเทศ และตลาดทุนสอดคล้องกันและสามารถเปรียบเทียบกันได้ (กรัชนิยมและศิลปพร, 2563) โดยบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกบริษัทจะเป็นบริษัทที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (PAEs) ซึ่งต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า สำหรับการวิเคราะห์งบการเงินหนึ่งในข้อมูลให้ผู้ใช้งบการเงินให้ความสำคัญคือ รายได้ เพื่อใช้สำหรับสะท้อนการเติบโตของบริษัท กระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับและความสามารถในการดำเนินงานทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งใช้ในการประมาณการผลการดำเนินงานในอนาคต (วงศ์มณีและศิลปพร, 2563)

การนำ TFRS 15 ที่มีหลักการรับรู้รายได้ในรูปแบบเดียวกันสำหรับทุกอุตสาหกรรมมาใช้ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้รายได้จากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้บริษัทใช้ดุลยพินิจและการประมาณการมากขึ้น จึงอาจส่งผลกระทบต่อตัวเลขในงบการเงินที่บริษัทในประเทศไทยไม่เคยใช้มาก่อน ซึ่งมาตรฐานการรายงานทางการเงินเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสนับสนุนตลาดทุนถือเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจที่สามารถใช้ในการประเมินด้านฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท (ศิลปพรและอนวัณน์, 2563) ดังนั้นการนำ TFRS 15 มาใช้กับบริษัทจะส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของรายการบัญชีที่สำคัญในงบการเงินไม่น้อยอย่างไร อาจเกิดจากผลกระทบจากเงื่อนไขในการรับรู้รายได้ของ

มาตรฐานรายงานทางการเงินบัญชีฉบับใหม่หรืออาจเป็นผลมาจากผลการดำเนินงานเองหรือมาจากรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร เมื่อมีการปรับตามมาตรฐานใหม่จึงเป็นโอกาสให้ผู้บริหารปรับตัวเลขให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อนำไปสู่ผลตอบแทนที่ผู้บริหารจะได้รับเมื่อบริษัทมีกำไรที่ดี โดยการเพิ่มรายได้จะเป็นส่วนสำคัญที่มักได้รับความสนใจจากนักลงทุน การที่มีรายได้เพิ่มขึ้นแสดงถึงการเจริญเติบโตของบริษัท (กรีชนีย์และศิลปพร, 2563) อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัท โดยถือเป็นข้อบ่งชี้ถึงคุณภาพกำไรในงบการเงินว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ซึ่งนักลงทุนใช้ข้อมูลทางการเงินในการวิเคราะห์งบการเงินให้เข้าใจก่อนการตัดสินใจลงทุน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรมว่าได้รับผลกระทบอย่างไรเมื่อมีการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า

1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาความแตกต่างของคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3. สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จึงเกิดคำถามในการวิจัย คือ บริษัทนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของกำไรในลักษณะต่างๆและส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรหรือไม่ อย่างไร อีกทั้งรายได้ที่เกิดจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทหรือไม่ อย่างไร

H1: การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา

H2: การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้

H3: การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ

H4: การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

H5: การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al (2006)

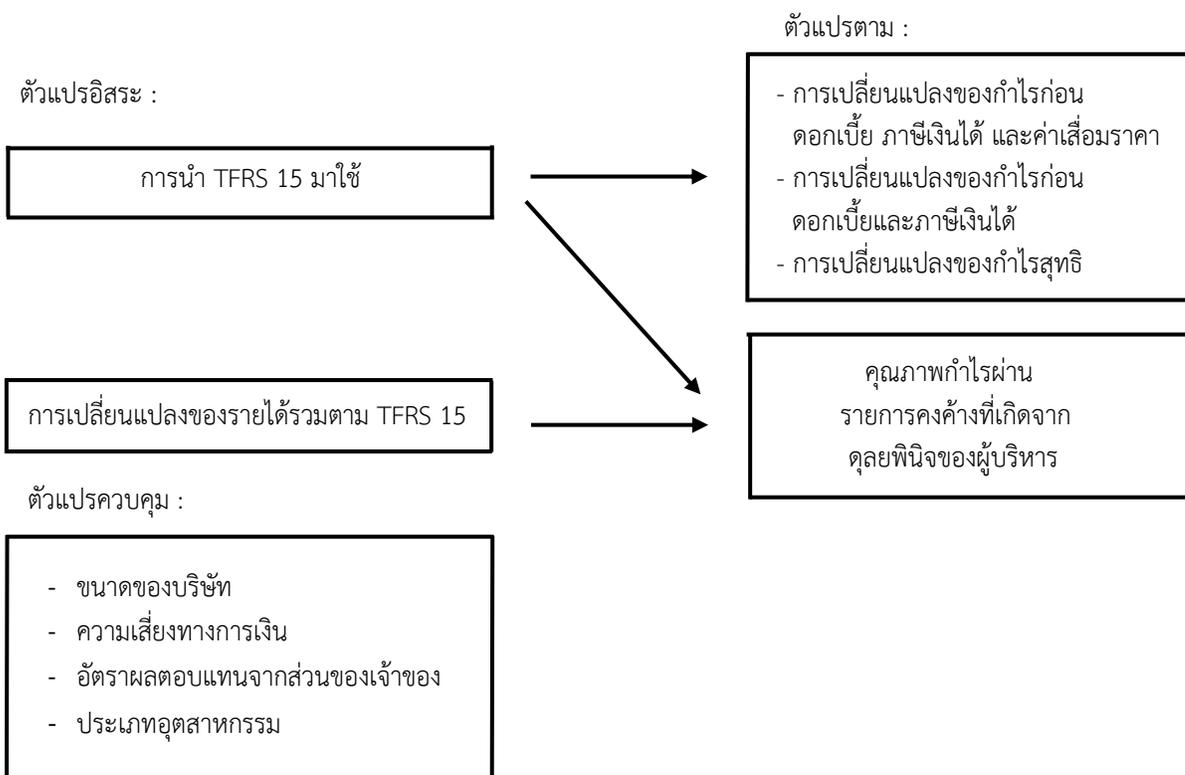
H6: การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

H7: การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al (2006)

1.4. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้ามาใช้ โดยเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเก็บข้อมูลจากงบการเงินประจำปีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) สำหรับปี 2560 ถึงปี 2564 ยกเว้น บริษัทที่อยู่ในกลุ่มประกันชีวิตและประกันภัย กลุ่มธนาคาร สถาบันการเงิน กลุ่มเงินทุนและหลักทรัพย์ หน่วยลงทุน เนื่องจากกลุ่มบริษัทเหล่านี้จะมีหน่วยงาน เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ควบคุมกลุ่มบริษัทดังกล่าวเช่นกัน ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลจะมีความแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ รวมทั้งบริษัทที่อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูบริษัท ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) และอื่นๆ จะไม่นำมารวมในการเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้

1.5. กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ตามมาตราฐานใหม่จะได้ทราบถึงผลกระทบเมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำวิจัยในอนาคตต่อไป
2. นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียสามารถทราบถึงข้อมูล วิธีการ และผลลัพธ์ของคุณภาพกำไร พร้อมทั้งสามารถใช้เปรียบเทียบผลกระทบของคุณภาพกำไรก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ
3. นักวิเคราะห์สามารถใช้เป็นพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์ เพื่อการตัดสินใจและประเมินบริษัทได้
4. คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพิจารณาและปรับใช้ข้อมูลมาตรฐานรายงานการบัญชีสำหรับการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.7. นิยามศัพท์เฉพาะ

TFRS 15 หมายถึง สัญญาที่ทำกับลูกค้าสำหรับทุกบริษัท โดยมีขั้นตอนการรับรู้รายได้ 5 ขั้นตอน รายได้ หมายถึง ผลตอบแทนที่บริษัทได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการที่เกิดจากดำเนินงานตามปกติรวมทั้งผลตอบแทนอื่นๆ ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ

กำไร หมายถึง ส่วนต่างที่เกิดขึ้นจากรายได้กับค่าใช้จ่าย ซึ่งกำไรแบ่งประเภทเป็น กำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคา กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และกำไรสุทธิ

คุณภาพกำไร หมายถึง กำไรที่เกิดจากการดำเนินงานของบริษัทอย่างต่อเนื่องปกติ โดยยึดหลักความระมัดระวังและความสม่ำเสมอตามหลักการบัญชี

คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้าง หมายถึง ความสามารถของรายการคงค้างในการสะท้อนกระแสเงินสดในอดีต ปัจจุบัน อนาคตได้ดี และจะต้องไม่เกิดการตกแต่งกำไรที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ วิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ หนังสือ วารสาร มาตรฐานการบัญชี บทความทางวิชาการบัญชี เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบข้อมูลในเรื่องที่ศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดสมมติฐาน ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้าในช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้ โดยศึกษาผลกระทบจากการนำมาตราฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่มาใช้ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยในอดีตที่สำคัญ ซึ่งเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยดังกล่าว และได้แบ่งการนำเสนอเป็นดังนี้

2.1. สาระสำคัญของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า

สภาวิชาชีพบัญชีมีการออกมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เพื่อให้รายงานทางการเงินของกิจการภายในประเทศมีความน่าเชื่อถือ มีคุณภาพ มีการจัดรูปแบบเป็นในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งสามารถเปรียบเทียบข้อมูลกันได้ในระดับสากล เพื่อให้การบังคับใช้มาตรฐานต่างๆเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักสากล ลดความซับซ้อนและถือเป็นการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินอย่างโปร่งใส ทำให้งบการเงินมีคุณภาพยิ่งขึ้น (กรัชนี, 2562)

งบการเงินจัดทำขึ้นเพื่อแสดงข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินหลายกลุ่มสำหรับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจในอนาคตรวมถึงการแสดงความสามารถหรือความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารในการบริหารจัดการทรัพยากรของกิจการ (ดารานาถและกฤษณา, 2560) ซึ่งการวิเคราะห์งบการเงินหนึ่งในปัจจัยที่ผู้ใช้งบการเงินให้ความสำคัญอย่างมาก ก็คือ รายได้ เป็นข้อมูลในงบการเงินที่สำคัญและผู้ใช้งบการเงินให้ความสนใจกับตัวเลขเป็นอันดับต้นๆในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ (กรัชนี, 2562) และเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงานของกิจการ อีกทั้งรายได้ถือเป็นการพยากรณ์การเจริญเติบโตของกิจการ ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต (ศิลปพรและอนุวัฒน์, 2563) โดยการรับรู้รายได้ของแต่ละกิจการมีโอกาสรับรู้ข้อมูลด้วยวิธีที่แตกต่างกันไปในแต่ละมุมมองตามแต่ผู้บริหารที่จะส่งผลต่อการจัดทำและการวิเคราะห์งบการเงิน เช่น การเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) และ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) (วงศ์มณี, 2562)

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า (IFRS 15) ถูกปรับปรุงขึ้นโดยเป็นความร่วมมือกัน US GAAP (FASB) กับมาตรฐานระหว่างประเทศ IASB เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันและสามารถใช้ได้กับทุกธุรกรรมที่เกิดขึ้นของทุกอุตสาหกรรมในการแก้ไขข้อบกพร่องและลดความไม่สอดคล้องกันที่เกิดในมาตรฐานบัญชีเดิม (ศิลปพรและอนุวัฒน์, 2563) ดังนั้นมาตรฐาน

การบัญชีไทยจึงยกระดับให้มีความเป็นสากลมากขึ้น สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์จึงได้ประกาศใช้มาตรฐานการรายงานการเงินฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้าสำหรับกิจกรรมที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (PAEs) ให้ถือปฏิบัติในงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลัง 1 มกราคม พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป ซึ่งจะมีผลกระทบต่องบการเงินโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงการรับรู้รายได้ของหลายๆธุรกิจ ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เกือบทุกบริษัทมีผลกระทบจากการประกาศมาตรฐานนี้ไม่มากนักน้อย เนื่องจากข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ใหม่หรือจากรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารเมื่อมีการปรับปรุงมาตรฐานใหม่ อาจเป็นโอกาสให้ผู้บริหารสามารถปรับแต่งตัวเลขให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อนำไปสู่ผลตอบแทนที่ผู้บริหารได้รับจากกิจการเมื่อมีกำไร จึงต้องมีการคำนึงถึงหลักการ 5 ขั้นตอนในการรับรู้รายได้ที่เกิดขึ้นจากสัญญาที่ทำกับลูกค้า ซึ่งกิจการควรรับรู้รายได้ในจำนวนเงินที่สะท้อนถึงสิทธิที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการที่ได้ส่งมอบให้แก่ลูกค้า ถือว่ากิจการต้องใช้ดุลยพินิจเป็นอย่างมากในการพิจารณาเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องตามหลักการในแต่ละขั้นตอน ดังนั้นรายได้ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการนำมาตราฐานฉบับใหม่มาใช้ มักจะได้รับความสนใจจากนักลงทุนด้วย เพราะการเปลี่ยนแปลงของรายได้แสดงถึงการเจริญเติบโตของธุรกิจ ศักยภาพโดยรวมของบริษัท สามารถประเมินผลการดำเนินงานของกิจการได้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และยังช่วยคาดการณ์ความสามารถในการสร้างกระแสเงินสดที่กิจการได้รับในอนาคต (กฤษยา, 2557) จึงมีผลต่อการลงทุนที่ผู้บริหารมักมีแนวโน้มตกลงแต่อย่างไร เพื่อนำไปสู่เป้าหมายให้ได้กำไรที่ผู้บริหารต้องการ อีกทั้งการตกแต่งกำไรผ่านรายได้ถือเป็นประโยชน์ต่อภาพลักษณ์ของกิจการมากที่สุด (กริชณีย์, 2562) ซึ่งมาตรฐานฉบับใหม่นี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 15 (IFRS 15) เพื่อให้กิจกรรมภายในประเทศมีรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ มีรูปแบบที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถเปรียบเทียบได้ในระดับสากล ถือเป็น การลดความไม่สอดคล้องกันในหลักการหรือแนวทางรับรู้รายได้ที่มีอยู่ในปัจจุบันปฏิบัติได้เหมือนกัน (วงศ์มณี, 2562)

หลักสำคัญของ TFRS 15 เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่ทำให้กิจการเปิดเผยข้อมูลที่ครบสมบูรณ์เกี่ยวกับลักษณะ จำนวน ระยะเวลา ความไม่แน่นอนของรายได้และกระแสเงินสดที่เกิดจากสัญญาที่ทำกับลูกค้าของกิจการให้แก่ผู้ใช้งบการเงินทุกรูปแบบ จึงเป็นการให้กิจการรับรู้รายได้ในจำนวนที่สะท้อนสิ่งตอบแทนที่กิจการคาดว่าจะมีสิทธิได้รับจากการแลกเปลี่ยนเมื่อมีการส่งมอบสินค้าหรือบริการที่สัญญาได้ให้ลูกค้า มาตราฐานฉบับนี้สะท้อนให้เห็นว่ากิจการที่มีรายได้หลายประเภทรวมอยู่ในสัญญาที่ทำกับลูกค้าอาจมีราคาที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่ง TFRS 15 จะเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับ Business Model ของธุรกิจอยู่ 2 ประเด็นหลัก คือ 1. จำนวนเงินแตกต่างกันหรือเหมือนกัน 2. ระยะเวลาการรับรู้รายได้ ซึ่งดูจากการรับรู้เร็วขึ้นหรือช้าลงหรือเท่าเดิม โดย TFRS 15 เป็นการเน้นอำนาจการควบคุมให้สินค้าหรือบริการ ซึ่งรับรู้รายได้เมื่อโอนอำนาจการควบคุม (Transfer of Control) ในสินค้าหรือบริการให้ลูกค้าหรือลูกค้าควบคุมสินค้านั้นแล้ว ทำให้บริษัทรับรู้รายได้เร็วขึ้นเป็นการเน้นเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบตาม TFRS 15 สัญญารวมถึงสัญญาที่เป็นวาจาด้วย เช่น การซื้อขายออนไลน์ สัญญายังไม่ได้เซ็นแต่ของส่งไปแล้ว ถือว่าโอนอำนาจการควบคุมไปแล้ว TFRS 15 เป็นมาตรฐานที่รวบรวมเรื่องรายได้ไว้ในทีเดียว

และยกเลิกมาตรฐานเกี่ยวกับรายได้เรื่องอื่นๆที่เคยใช้มา ประกอบด้วย มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่อง สัญญาก่อสร้าง มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 18 เรื่องรายได้ การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่องโปรแกรมสิทธิพิเศษแก่ลูกค้า การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่อง สัญญาสำหรับการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 18 เรื่อง การโอนสินทรัพย์จากลูกค้าและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 31 เรื่องรายได้ รายการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการบริการโฆษณา (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562) การรับรู้ รายได้จะเกิดขึ้นเมื่อกิจการได้ปฏิบัติตามภาระด้วยเงื่อนไขที่ทำกับลูกค้าหรือสถานการณ์บางอย่างที่ เกิดขึ้น มาตรฐานได้กำหนดขั้นตอนการรับรู้รายได้สำคัญไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การระบุสัญญาที่ทำกับลูกค้า คู่สัญญาแต่ละฝ่ายได้มีการกำหนดสิทธิให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้อง ทำอะไรให้อีกฝ่ายได้รับอะไรเป็นค่าตอบแทนโดยสัญญาจะเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้หรือวาจาหรือ ถือปฏิบัติตามประเพณีทางการค้าทั่วไป ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ 5 ประการ (กรัษณีย์, 2562 และ สมพงษ์, 2561)

- 1.1. คู่สัญญาได้อนุมัติสัญญาแล้ว
- 1.2. กิจการสามารถระบุสิทธิคู่สัญญาแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการที่มี การส่งมอบ
- 1.3. กิจการสามารถระบุเงื่อนไขในการชำระสิ่งตอบแทนได้
- 1.4. สัญญามีเนื้อหาเชิงพาณิชย์
- 1.5. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะเรียกเก็บสิ่งตอบแทนที่กิจการมีสิทธิที่จะ ได้รับ

โดยสัญญาเป็นข้อตกลงระหว่างคู่สัญญาตั้งแต่ 2 ฝ่ายหรือมากกว่าสองฝ่ายจึงทำให้เกิดสิทธิที่ กิจการสามารถบังคับได้และเกิดความผูกพันที่กิจการต้องปฏิบัติตามให้กับลูกค้า ซึ่งสัญญาที่กิจการทำกับ ลูกค้าอาจมีมากกว่า 1 สัญญา กิจการจึงต้องพิจารณาการบันทึบบัญชีแบบรวมสัญญาหรือแยกสัญญา จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของ TFRS 15 และถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงในสัญญาที่ทำกับลูกค้ากิจการต้อง ปฏิบัติตามข้อกำหนดในวิธีการบัญชีสำหรับการเปลี่ยนแปลงสัญญา (Contract Modifications) ด้วย (ศิลาพรและอนุวัฒน์, 2563)

2. การระบุภาระที่กิจการต้องปฏิบัติตามสัญญา กิจการต้องระบุภาระการส่งมอบสินค้าหรือ บริการที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาที่แตกต่างกันมากกว่า 1 เรื่อง ซึ่งมีเงื่อนไข 2 ข้อ คือ

- 2.1. ลูกค้าได้รับประโยชน์จากสินค้าหรือบริการนั้นหรือใช้ควบคุมไปกับทรัพยากรที่ ลูกค้ามีอยู่แล้ว
- 2.2. ข้อตกลงนั้นมีการแยกจากข้อตกลงในสัญญาอื่นหรือไม่สามารถแยกภาระออกจาก กันได้ อีกทั้งกิจการอาจมีการส่งมอบชุดของสินค้าหรือบริการที่แตกต่างกันจาก ลักษณะเนื้อหาส่วนใหญ่เหมือนกันและมีรูปแบบการส่งมอบให้ลูกค้าเหมือนกัน

3. การกำหนดราคาของรายการ โดยกิจการจะต้องพิจารณาข้อตกลงในสัญญาและประเพณีปฏิบัติในธุรกิจสำหรับการตั้งราคา กิจการคาดว่าจะได้รับสิทธิในการแลกเปลี่ยนกับการส่งมอบสินค้าหรือบริการ ซึ่งราคาต้องไม่รวมองค์ประกอบการจัดหาเงิน แต่ต้องรวมสิ่งตอบแทนที่อาจไม่อยู่ในรูปตัวเงินด้วย ซึ่งสิ่งตอบแทนตามสัญญาที่มีมูลค่าคงที่ มูลค่าผันแปร หรือมีทั้ง 2 แบบ (กรัชนีย์, 2562 และ ศิลปพรและอนุวัฒน์, 2563)

- 3.1. สิ่งตอบแทนคงที่ เช่น จำนวนเงินที่กำหนดไว้ในสัญญา
- 3.2. สิ่งตอบแทนผันแปร เช่น สิ่งตอบแทนอื่นที่ไม่ได้อยู่ในรูปของเงินสด ผลกระทบของค่าของเงินตามเวลาหรือสิ่งตอบแทนที่กิจการต้องจ่ายให้กับลูกค้า ส่วนลดคำนวณจากปริมาณซื้อตามเป้าหมายที่กำหนด โดยใช้วิธีมูลค่าที่คาดหวังหรือวิธีจำนวนเงินที่เป็นไปได้สูงสุด
- 3.3. สิ่งตอบแทนที่ไม่ใช่เงินสด เช่น ลูกค้าชำระค่าสินค้าเป็นสินทรัพย์หรือหุ้น
- 3.4. สิ่งตอบแทนที่เป็นจำนวนเงินที่แน่นอนจะจ่ายให้ลูกค้า เช่น คุปองหรือเงินสด (กรณีของสิทธิพิเศษแก่ลูกค้า)

TFRS 15 กำหนดให้กิจการต้องมีการประมาณสิ่งตอบแทนผันแปร เพื่อรวมเป็นส่วนหนึ่งของราคาของรายการ เพื่อให้จำนวนรายได้ที่บันทึกบัญชีสะท้อนเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจ กิจการควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ระดับสูงกว่าของจำนวนรายการขายจะไม่มีกรกลับรายการในการกำหนดราคาขายบางสถานการณ์ กิจการจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจการประมาณการสิ่งตอบแทนผันแปร เนื่องจากจำนวนรายได้ที่รับรู้เป็นการสะท้อนหลักความระมัดระวังทางบัญชี (ศิลปพรและอนุวัฒน์, 2563)

4. การปันส่วนราคาขายของรายการให้กับภาระที่ต้องปฏิบัติในสัญญาเป็นการปันส่วนรายการให้กันในแต่ละภาระงานที่ต้องปฏิบัติตามสัญญา โดยใช้เกณฑ์ของราคาแบบเอกเทศ (Stand-Alone Selling Price) สำหรับสินค้าหรือบริการ ถ้าไม่สามารถแยกได้ กิจการต้องประมาณการราคาน้อยอย่างน้อยเชื่อถือ ซึ่งส่วนใหญ่กิจการจะรวมสินค้าหรือบริการหลายชนิดไว้ด้วยกันและเมื่อถึงเวลาขายให้ลูกค้าจะขายในราคาที่สูงกว่าที่ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการแบบยกเป็นรายชิ้น (สมพงษ์, 2561) อีกทั้งกิจการอาจมีการปฏิบัติตามภาระที่แตกต่างกันและทำให้วิธีการรับรู้รายได้ต่างกัน กิจการอาจปันส่วนราคาใช้วิธีสำรวจราคาตลาดที่ทำได้หรือหากไม่สามารถหาได้อาจใช้วิธีต้นทุนที่คาดไว้บวกอัตรากำไรหรือวิธีส่วนของราคาที่เหลือ (กรัชนีย์, 2562)

5. รับรู้รายได้เมื่อได้ทำตามภาระที่กำหนดไว้ในสัญญา กิจการรับรู้รายได้เมื่อกิจการปฏิบัติตามภาระที่ต้องปฏิบัติตามในสัญญาแล้ว ได้ส่งมอบสินค้าหรือบริการที่สัญญาให้ลูกค้า ซึ่งสามารถกำหนดลักษณะที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้น เพื่อรับรู้รายได้เป็นจำนวนเงิน แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

- 5.1. รับรู้รายได้ ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Point in time) โดยคำนึงถึงการควบคุมที่กิจการโอนการควบคุมในสินค้าหรือบริหารให้ลูกค้า กิจการไม่มีสิทธิบริหารจัดการได้ต่อไป ถือเป็นภาระที่ต้องส่งมอบสินค้าทั่วไป เมื่อภาระที่ต้องปฏิบัติเสร็จ

ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง เงื่อนไขที่ใช้ในการพิจารณา เมื่อเข้าข้อใดข้อหนึ่ง (กรัชนี, 2562)

- 5.1.1. ลูกค้าได้รับและใช้ประโยชน์จากการทำงานพร้อมกันที่กิจการได้ปฏิบัติทันที
- 5.1.2. กิจการได้สร้างหรือทำให้สินทรัพย์ของลูกค้าเพิ่มขึ้น
- 5.1.3. กิจการไม่มีการทำงานที่ก่อให้เกิดสินทรัพย์ที่มีทางเลือกอื่นในการนำไปใช้และกิจการมีสิทธิในการบังคับใช้ง่ายในการชำระสิ่งตอบแทนสำหรับงานที่ได้ทำเสร็จสิ้นจนถึงปัจจุบัน

หากกิจการมีภาระเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งจะถือว่ากิจการต้องรับรู้รายได้ตลอดช่วงเวลาปฏิบัติ โดยวัดจากระดับความก้าวหน้าของภาระงาน สามารถวัดจากวิธีป้อนเข้า (Input Method) หรือ วิธีผลลัพธ์ (Output Method)

5.2. รับรู้รายได้ตลอดช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Over time) กิจการต้องพิจารณาก่อนว่ามีภาระตามข้อแรกหรือไม่ ถ้าไม่เข้าเงื่อนไขข้อแรก ต้องพิจารณาข้อบ่งชี้ในการโอนการควบคุมหรือบริการให้ลูกค้าเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อการส่งมอบบริการทั่วไป เมื่อภาระที่ต้องปฏิบัติเสร็จสิ้นตลอดช่วงเวลาหนึ่งซึ่งต้องรับรู้รายได้ตามช่วงเวลาดังกล่าวและเลือกวิธีที่เหมาะสมสำหรับการวัดความก้าวหน้าของภาระที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ (รุจิรัตน์, 2562)

TFRS 15 กำหนดให้กิจการเลือกวิธีที่เหมาะสมในการวัดความก้าวหน้าสำหรับภาระที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสมบูรณ์ โดยการรับรู้รายได้ตาม TFRS 15 จะทำให้ระยะเวลาในการรับรู้รายได้ช้าลง เพราะต้องพิจารณาการโอนการควบคุม (ศิลาพรและอนุวัฒน์, 2563) การปฏิบัติในช่วงการเปลี่ยนแปลงในปี 2562 เป็นการนำมาใช้ครั้งแรก เพื่อปรับปรุงตามนโยบายการบัญชี มี 2 วิธีดังนี้ (กรัชนี, 2562)

1. การปรับย้อนหลังงบการเงินที่นำมาเปรียบเทียบ
2. การปรับย้อนหลังผลกระทบในอดีตให้ปรับกับกำไรสะสมต้นงวด

การหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีของมาตรฐานการบัญชีนี้ กิจการต้องนำสัญญาทุกประเภทที่ลูกค้าทำมาประเมินเพื่อวิเคราะห์การรับรู้รายได้ในความแตกต่างของมาตรฐานฉบับใหม่และฉบับเก่า ซึ่งหากมีความแตกต่างกันของแต่ละกิจการอาจจะต้องมีการประเมินว่าระบบปฏิบัติงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานได้หรือไม่หรือต้องเตรียมการหรือมีระบบอื่นเพิ่มเติม และอาจต้องมีการสื่อสารภายในองค์กรและการขอความร่วมมือจากแผนอื่นด้วย TFRS 15 ได้กำหนดให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจและการเปลี่ยนแปลงการใช้ดุลยพินิจที่เกิดผลกระทบที่สำคัญในการกำหนดจำนวนรายได้และจังหวะเวลาในการรับรู้รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า (กรัชนี, 2562)

2.2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้าง

ตัวชี้วัดที่สำคัญในการสะท้อนความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอีกตัวหนึ่งคือ กำไร เนื่องจากกำไรเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นๆที่นักลงทุนสนใจ เพื่อใช้ในการเลือกลงทุนในกิจการที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับเงินที่ลงทุน โดยงบการเงินเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลทางการเงินในอดีตให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจสำหรับอนาคต ซึ่งข้อมูลในงบการเงินช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินประเมินความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดรวมกับจังหวะเวลาความแน่นอนของการก่อให้เกิดเงินสดนั้นได้ดีขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถของกิจการในการจ่ายเงินให้ลูกจ้างและผู้ขายสินค้า การจ่ายดอกเบี้ย การจ่ายคืนเงินกู้ และการแบ่งผลกำไรให้กับเจ้าของ รวมถึงแสดงความสามารถหรือความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารทรัพยากรของกิจการ (ดารานาถ และ กุสุมา, 2560) โดยนักลงทุนจะให้ความสำคัญกับคุณภาพกำไร งบการเงินช่วยให้นักลงทุนและนักวิเคราะห์ประเมินค่ากิจการและการให้ความเห็นเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์มีความเหมาะสมมากขึ้น (ดาวเรือง จอมใจ และ มาลีมาส, 2562) กำไรเกิดจากการดำเนินงานของกิจการที่สามารถกลับมาเป็นเงินสดที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงในการเป็นสินทรัพย์ได้และเป็นกำไรที่เกิดขึ้นเป็นประจำจากรายได้ ดังนั้นกำไรที่มีคุณภาพจำนวนเงินที่อยู่ระหว่างกำไรสุทธิทางบัญชีกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงานหักด้วยรายการที่เกิดขึ้นไม่บ่อยหรือรายการพิเศษ (สุทธิจากภาษีเงินได้) ซึ่งรวมอยู่ในการคำนวณกำไรคุณภาพกำไรที่ดีย่อมมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่าธุรกิจมีการใช้หลักความระมัดระวังในการจัดทำตัวเลขกำไร ซึ่งกิจการใดคุณภาพกำไรสูงย่อมถือว่ากิจการมีความเสี่ยงในการลงทุนต่ำ ทำให้หลักทรัพย์มีอัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไรสูง ส่วนกิจการที่ประเมินคุณภาพต่ำจะมีความเสี่ยงในการลงทุนสูงก็จะมีผลต่อการตัดสินใจลงทุน (ยุวดี, 2563) อีกทั้งผู้บริหารก็คาดหวังประโยชน์จากการบรรลุเป้าหมายกำไรทั้งการสร้างความสำเร็จในตลาดทุนและการได้รับรางวัลจากตลาดทุน เมื่อสามารถรักษาความต่อเนื่องของการบรรลุเป้าหมายกำไรรวมถึงประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท ซึ่งลักษณะการรายงานเป้าหมายกำไรของผู้บริหาร แบ่งเป็น 4 ประการที่สำคัญคือ (พิมพ์ชนก, 2555)

1. การหลีกเลี่ยงรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นผลขาดทุน
2. การหลีกเลี่ยงรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าผลการดำเนินงานในอดีต
3. การหลีกเลี่ยงรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าประมาณการกำไรของผู้บริหารที่เคยแจ้งให้นักลงทุนทราบไว้แล้ว
4. การหลีกเลี่ยงรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าความคาดหวังของนักลงทุน

ดังนั้นเป้าหมายกำไรที่อ้างอิงระดับของกำไรที่ผู้บริหารหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นลบ บริษัทมีแรงจูงใจต่อการบรรลุเป้าหมายกำไรที่มีระดับผลกำไรใกล้เคียงศูนย์ (Zero-Earning Level) เป้าหมายถัดไปคือ เป้าหมายกำไรที่อ้างอิงการเปลี่ยนแปลงของผลกำไร ผู้บริหารต้องการหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าผลการดำเนินงานในอดีตหรือการหลีกเลี่ยงการรายงาน

ผลการดำเนินงานที่แสดงแนวโน้มที่ลดลง โดยบริษัทที่มีแรงจูงใจต่อการบรรลุเป้าหมายกำไร การเปลี่ยนแปลงของผลกำไรที่เพิ่มขึ้นในจำนวนเพียงเล็กน้อยหรือการเปลี่ยนแปลงของผลกำไรที่ลดลงในจำนวนเพียงเล็กน้อยและเป้าหมายสุดท้ายคือเป้าหมายกำไรที่อ้างอิงการคาดการณ์ของนักลงทุนคือผู้บริหารต้องการหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าความคาดหวังของนักลงทุน อีกทั้งคุณภาพกำไรยังมีต่อผู้ใช้งบการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักลงทุนในการใช้ข้อมูลในงบการเงิน เพื่อตัดสินใจลงทุนได้อย่างถูกต้องและความสำคัญของปริมาณหนี้สินที่มีต่อระดับการจัด การกำไรส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทและมีแนวโน้มการจัดการกำไรน้อยลงจะทำให้คุณภาพกำไรมีระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการจัดการกำไร (Earning Management) เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดคุณภาพกำไรที่สำคัญ โดยผู้บริหารมีการจัดการกำไรมากคุณภาพกำไรของบริษัทจะมีระดับต่ำ และหากผู้บริหารมีการจัดการกำไรน้อยคุณภาพกำไรของบริษัทจะมีระดับสูง อีกทั้งการจัดการกำไรจะมีความเกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ของรายได้ กำไร หรือผลตอบแทนต่อหุ้นของบริษัทจะมีผลมาจากการเลือกใช้นโยบายทางการเงินเพื่อการจัดการ หรือ การเปลี่ยนแปลงรายงานทางการเงินนั้น (ธัญกร, 2559)

รายการคงค้าง เป็นรายการค้างรับและค้างจ่ายที่มีการบันทึกตามเกณฑ์คงค้าง จากการบันทึก รายได้ที่กิจการพึงได้รับและรายจ่ายที่กิจการพึงจ่าย ถึงแม้ยังไม่ได้รับหรือจ่ายเป็นเงินสด การบันทึก รายการคงค้างเพื่อให้งบการเงินสะท้อนผลการดำเนินงานตามงวดนั้นๆอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดย รายการคงค้างสามารถจัดประเภทได้ 2 รูปแบบ (วงศ์มณี, 2562 และ ดาวเรือง จอมใจ และ มาลีมาส, 2562)

1. แบ่งตามระยะเวลา

- 1.1. รายการคงค้างระยะสั้น (Current Accruals) หรือเป็นรายการคงค้างเกี่ยวข้องกับเงินทุนหมุนเวียน (Working capital accruals) ซึ่งเป็นรายการคงค้างที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน เช่น การรับรู้รายได้รับล่วงหน้า การรับรู้ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น
- 1.2. รายการคงค้างระยะยาว (Non-Current Accruals) เป็นรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของรายการสินทรัพย์ระยะยาวและหนี้สินระยะยาว เช่น การชะลอตัดค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

2. แบ่งตามการควบคุมของฝ่ายบริหาร

- 2.1. รายการคงค้างจากการดำเนินงานตามปกติ (Non-Discretionary accruals) หรือรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ผู้บริหารไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากเกิดขึ้นตามสถานะเศรษฐกิจและการดำเนินงานของธุรกิจตามปกติ เช่น ยอดขายที่เกิดขึ้น ลูกหนี้การค้า โดยเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจและธรรมเนียมของอุตสาหกรรมนั้น เป็นต้น
- 2.2. รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary accruals) เป็นรายการคงค้างที่ผู้บริหารใช้ดุลยพินิจเพื่อกำหนดตัวเลขหรือเลือกนโยบาย

ทางบัญชี ซึ่งเกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหารโดยตรง เช่น การเลือกใช้วิธีคิดค่าเสื่อมราคา ค่าตอบแทนพิเศษที่จ่ายให้กรรมการ เป็นต้น

เทคนิคในการตรวจสอบคุณภาพกำไรมีการคิดค้นหลายวิธี เช่น การตรวจจับกำไรผ่านรายการคงค้าง การตรวจจับกำไรผ่านอัตราส่วนทางการเงิน และการตรวจจับกำไรผ่านสมการทางคณิตศาสตร์ โดยในงานวิจัยนี้เป็นการอธิบายเฉพาะการวิเคราะห์ตรวจจับกำไรผ่านรายการคงค้างจากข้อมูลในงบการเงินว่างการเงินนั้นตกแต่งกำไรหรือไม่ มีทฤษฎีในการทดสอบดังนี้

1. Healy Model จากการศึกษาของ Healy 1985 พบว่า รายได้มีส่วนประกอบของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร และรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน แต่รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารจะเป็นคนตัดสินใจว่าจะใช้รูปแบบทางบัญชีรูปแบบใด ดังนั้นจึงอาจนำไปสู่การตกแต่งกำไรได้ (สริตา, 2561 และ กรัษณีย์, 2562) สมการคำนวณ คือ

$$NDCA_t = \frac{1}{n \sum \left(\frac{TAC_t}{A_{t-1}} \right)}$$

โดย $NDCA_t$ = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับการตัดสินใจของผู้บริหาร ณ ปีที่ t

TAC_t = รายการคงค้างรวม ณ ปีที่ t

A_{t-1} = สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปีที่ t-1

n = จำนวนปีที่ใช้ในการหาค่ารายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร

t = ปีที่ใช้ในการคำนวณ

2. DeAngelo Model จากการศึกษาของ DeAngelo 1986 พบว่า การให้ผลต่างของรายการคงค้างรวมกับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารเท่ากับศูนย์ และรายการคงค้างก่อนหน้าจะเป็นรายการคงค้างเกิดจากการดำเนินงานปกติของในปี (สริตา, 2561 และ กรัษณีย์, 2562) สมการคำนวณ คือ

$$NDCA_t = \frac{TAC_{t-1}}{A_{t-2}}$$

$$\begin{aligned} \text{โดย } NDAC_t &= \text{รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ ปีที่ } t \\ TAC_{t-1} &= \text{รายการคงค้างรวม ณ ปีที่ } t-1 \\ A_{t-2} &= \text{สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปีที่ } t-2 \end{aligned}$$

3. Modified Jones Models จากการศึกษาของ Dechow et al. (1995) ได้พัฒนาแบบจำลองของ The Modified Jones 1995 เป็นการวัดระดับของรายการคงค้างจากดุลยพินิจของผู้บริหารที่อยู่ในรายการคงค้างสุทธิ โดยเพิ่มส่วนการเปลี่ยนแปลงในรายการลูกหนี้ เพื่อให้รายการคงค้างที่เกิดจากการดำเนินงานปกติที่คำนวณเป็นการพิจารณาเฉพาะรายการที่เปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหารสามารถจัดการกำไรผ่านการรับรู้รายได้ของยอดขายเชื่อได้ง่ายกว่าการจัดการกำไรผ่านทางรับรู้รายได้จากยอดขายสด ซึ่ง The Modified Jones 1995 เป็นการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับรายการคงค้างจากการวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) โดยนำค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้มาประมาณระดับรายการคงค้างที่เกิดจากการดำเนินงานปกติ แล้วหักลบกับรายการคงค้างสุทธิจะได้ในระดับของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (วงค์มณี, 2562 และ กริชนิย์, 2562) สมการคำนวณ คือ

$$NDAC_{i,t} = \beta_1 \frac{1}{A_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t})}{A_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}}$$

$$\begin{aligned} \text{โดย } NDAC_{i,t} &= \text{รายการคงค้างจากการดำเนินงานตามปกติของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ A_{i,t-1} &= \text{สินทรัพย์รวมของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t-1 \\ \Delta REV_{i,t} &= \text{การเปลี่ยนแปลงของรายได้สุทธิของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \Delta REC_{i,t} &= \text{การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ PPE_{i,t} &= \text{ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคาของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \epsilon_{i,t} &= \text{ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \end{aligned}$$

4. Yoon Model จากการศึกษาของ Yoon, Miller and Jiraporn (2006) ได้พัฒนาแบบจำลองของ Yoon and Miller (2002) โดยมีการลดข้อจำกัดที่ใช้สินทรัพย์รวมเป็นฐานของสมการ และยังพบว่า ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นตัวแทนของค่าเสื่อมราคานั้นเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสะท้อนมูลค่าของรายการค้างรับและค้างจ่ายได้อย่างเหมาะสม (วงค์มณี, 2562 และ กริชนิย์, 2562) สมการคำนวณ คือ

$$\frac{TAC_{i,t}}{REV_{i,t}} = \beta_0 + \beta_1 \frac{(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t})}{REV_{i,t}} + \beta_2 \frac{(\Delta EXP_{i,t} - \Delta PAY_{i,t})}{REV_{i,t}} + \beta_3 \frac{(DEP_{i,t} - PEN_{i,t})}{REV_{i,t}} + \varepsilon_{i,t}$$

โดย $TAC_{i,t}$ = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t

$REV_{i,t}$ = รายได้สุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t

$\Delta REV_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของรายได้สุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t

$REC_{i,t}$ = ลูกหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t

$\Delta REC_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t

$PAY_{i,t}$ = เจ้าหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t

$\Delta PAY_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของเจ้าหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t

$EXP_{i,t}$ = ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นต้นทุนของบริษัท i ณ ปีที่ t

$\Delta EXP_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นต้นทุน ของบริษัท i ณ ปีที่ t

$DEP_{i,t}$ = ค่าเสื่อมราคาของบริษัท i ณ ปีที่ t

$PEN_{i,t}$ = ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานของบริษัท i ณ ปีที่ t

$\varepsilon_{i,t}$ = ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัท i ณ ปีที่ t

2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1. การนำ IFRS 15 และ TFRS 15 มาใช้และการเปลี่ยนแปลงของรายได้ตาม TFRS 15

Nafiul & Niaz (2018) ศึกษาประเด็นร่วมสมัยเกี่ยวกับมาตรฐานการรับรู้รายได้ใหม่ มาตรฐานการรับรู้รายได้ใหม่ที่ออกโดย Financial Accounting Standard Board (FASB) และ International Accounting Standard (IASB) เพื่อลดความแตกต่างในการรายงานของข้อมูลทางบัญชีทั่วโลก เป็นการพัฒนากรอบงานการบัญชีให้สอดคล้องและแข็งแกร่งยิ่งขึ้นและเพิ่มความสามารถในการเปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติของการรับรู้รายได้ทั้งธุรกิจ อุตสาหกรรมและประเทศต่างๆ ดังนั้นรายได้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดขององค์กร เกณฑ์การรับรู้รายได้จึงต้องมีความสอดคล้องกันในหน่วยงานธุรกิจ อุตสาหกรรมและประเทศต่างๆ ซึ่งองค์กรธุรกิจจะต้องเข้าใจถึงผลกระทบที่มาตรฐานใหม่อาจมีผลต่อผลลัพธ์ทางการเงิน เพื่อให้สามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ โดยการนำสัญญาและการควบคุมมาใช้ในมาตรฐานใหม่ ซึ่งองค์กรธุรกิจจำเป็นต้องระบุมืออยู่ของสัญญาและการแจกจ่ายราคาธุรกรรมโดยประมาณไปยังการที่ต้องปฏิบัติแยกต่างหาก โดยการระบุไว้ในสัญญา องค์กรธุรกิจสามารถรับรู้รายได้หลังจากการโอนการควบคุมสินค้าหรือบริการที่สัญญาไว้ให้กับลูกค้าเท่านั้น ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในปริมาณของระยะเวลารับรู้รายได้เป็นผลมาจากดำเนินการตามมาตรฐานการบัญชีใหม่ที่มีความสำคัญกับหน่วยงานธุรกิจและจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่การปฏิบัติงาน

หลักการสำคัญของมาตรฐานใหม่ คือ องค์กรธุรกิจต้องรับรู้ได้ เพื่อแสดงการโอนสินค้าและบริการไปยังผู้บริโภค เนื่องจากปัจจุบันแนวทางการประเมินลักษณะรายได้ตามสัญญาทำให้ยากต่อการตัดสินใจ เมื่อความเสี่ยงผลตอบแทนถูกโอนไปยังลูกค้าเมื่อเสร็จสิ้น จึงได้ออกมาตรฐานการบัญชีใหม่ฉบับปรับปรุง รายได้ถูกออกแบบตามความเสี่ยงและผลตอบแทนในปัจจุบันและใช้แนวทางตามสัญญาและการควบคุม โดยขอบเขตของมาตรฐานใหม่มีผลบังคับใช้กับสัญญาที่ทำกับลูกค้าตามมาตรฐาน ซึ่งลูกค้ากำหนดให้เป็นฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสัญญาของกิจการเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการ โดยวัตถุประสงค์ของข้อกำหนดในการเปิดเผยตามมาตรฐานใหม่คือ เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินของกิจการธุรกิจเข้าใจลักษณะ ระยะเวลา จำนวน และความไม่แน่นอนของรายได้และเงินสดที่เกิดจากสัญญาที่ทำกับลูกค้า องค์กรธุรกิจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูล ดังต่อไปนี้ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับธุรกิจตามสัญญา

1. ข้อมูลเกี่ยวกับยอดคงเหลือในสัญญา
2. ข้อมูลเกี่ยวกับภาระผูกพันในการปฏิบัติงาน
3. การแยกรายได้ออกเป็นประเภทต่างๆตามสัญญา ความไม่แน่นอน จำนวน ระยะเวลาของรายได้และกระแสเงินสดที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ
4. การรับรู้สินทรัพย์จากต้นทุนการได้มาซึ่งสัญญา
5. คำอธิบายที่เกี่ยวข้องกับการหักรายได้ในงบการเงิน
6. การจัดสรรราคารายการโอน
7. ภาระผูกพันด้านการปฏิบัติที่เหลืออยู่

กรีซนีย์ กรีซนัยรวังศ์ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2563) ผลกระทบการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้าที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติปี 2562 เนื่องจากก่อนปี 2562 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์จะรับรู้รายได้ตามมาตรฐานฉบับที่ 11 เรื่องสัญญาก่อสร้าง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานตัวเลขรายได้ในงบการเงินอาจเปรียบเทียบกันไม่ได้และเป็นกลุ่มที่มีสัญญาที่ทำกับลูกค้าเป็นสัญญาระยะยาวและมีข้อตกลงในการส่งมอบจึงทำให้เมื่อนำ TFRS 15 มาใช้ การรับรู้รายได้ของกิจการจะลดลงและใช้ระยะเวลายาวนานขึ้น จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของรายได้กับคุณภาพกำไรของ Modified Jones มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ในทางกลับกันตามแบบการจัดการกำไรของ Yoon ไม่มีความสัมพันธ์กันและเมื่อนำคุณภาพกำไรในช่วงก่อนและหลังจากการนำ TFRS 15 มาใช้เปรียบเทียบตามแบบการจัดการกำไร Modified Jones และ Yoon ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่า หลังจากได้ปรับใช้ TFRS 15 ส่งผลให้รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารลดลง ทำให้กิจการมีคุณภาพกำไรสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทำให้ได้รับ

ผลกระทบจากการรับรู้รายได้ตามสัญญาตาม TFRS 15 อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งขั้นตอนการรับรู้รายได้ตาม TFRS 15 กิจการต้องปันส่วนรายได้ไปยังรายได้อื่นๆ ตามภาระผูกพันในสัญญา โดยพิจารณาจากการโอนความควบคุมซึ่งส่งผลให้กิจการรับรู้รายได้ช้าลง อีกทั้งขั้นตอนดังกล่าวยังส่งผลให้กิจการมีความระมัดระวังทางบัญชีมากขึ้นที่ต้องพิจารณาการโอนความควบคุม

วงศ์มณี ขวาลวรรณ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2563) ศึกษาผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้าที่มีต่อคุณภาพกำไร เป็นการศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการศึกษาที่ปัจจุบันธุรกรรมสัญญาทางการค้าเปลี่ยนแปลงไปและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การซื้อขายสินค้ามีข้อตกลงหลายองค์ประกอบ (Multiple-element Arrangement) การรับรู้รายได้จึงมีความแตกต่างกันไปตามมุมมองผู้บริหาร ซึ่งส่งผลต่อการจัดทำและการวิเคราะห์งบการเงินทำให้งบการเงินด้อยค่าลงในลักษณะเชิงคุณภาพ การปรับใช้ TFRS 15 ส่งผลให้ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารลดลง จากการศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีผลทำให้คุณภาพกำไรสูงขึ้น ซึ่งการปรับใช้ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) ช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลและเพิ่มคุณภาพตัวเลขในงบการเงินได้ อีกทั้งลดโอกาสในการปรับแต่งกำไรของผู้บริหารจึงเป็นผลให้คุณภาพกำไรสูงขึ้น จากการศึกษาที่รับรู้รายได้ตาม TFRS 15 มีขั้นตอนที่ต้องใช้การประมาณการจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า TFRS 15 ส่งผลทำให้รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารลดลง แสดงถึงกิจการมีคุณภาพกำไรสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยอุตสาหกรรมกลุ่มนี้มีรูปแบบธุรกรรมเป็นสัญญาระยะยาวหรือสัญญาที่มีระยะเวลาเกิน 1 ปี อีกทั้งเป็นสัญญาที่มีข้อตกลงหลายองค์ประกอบ (Jantadej, 2014) จึงได้รับผลกระทบจาก TFRS 15 อย่างมีนัยสำคัญ

2.3.2. คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารและการเปลี่ยนแปลงของกำไร

ดารานาถ พรหมอินทร และ กุสุมา คำพิทักษ์ (2560) ความสัมพันธ์ของผลการดำเนินงานและคุณภาพกำไรต่อราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ซึ่งคุณภาพกำไรที่ดีย่อมมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าธุรกิจมีการใช้หลักความระมัดระวังในการจัดทำตัวเลขและมีความสามารถในการสร้างกำไรที่จะเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสด โดยกิจการที่กำไรสูงย่อมมีความเสี่ยงในการลงทุนต่ำ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุน ผลการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์ต่อราคาตลาดหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน เพราะผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อกิจการ การระดมทุนที่กิจการได้รับนั้นส่วนหนึ่งมาจากนักลงทุนที่สนใจลงทุนในกิจการ กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักต้นทุนการเงิน ภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายรูดตัดบัญชี (EBITDA) มีความสัมพันธ์ต่อราคาตลาดหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรจากการดำเนินงานของกิจการที่แท้จริง คุณภาพกำไรวิธีรายการคงค้างจากเงินลงทุนหมุนเวียน (WCA) และวิธีรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (NOA) มีความสัมพันธ์ต่อ

ราคาตลาดหลักทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้าม เป็นตัวบ่งชี้ถึงกำไรสุทธิเป็นกำไรที่ได้มาจากการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) ถ้าองค์ประกอบรายการคงค้างมีค่าออกมาน้อยแสดงว่ากำไรสุทธินั้นสะท้อนถึงผลกำไรที่มีคุณภาพสูง ราคาหลักทรัพย์จึงสูงขึ้นตามกำไรที่ได้ แต่ถ้าองค์ประกอบรายการคงค้างมีค่าออกมาสูงแสดงว่ากำไรสุทธินั้นสะท้อนถึงผลกำไรที่มีคุณภาพต่ำ ราคาหลักทรัพย์จึงต่ำลงตามคุณภาพกำไร

ณัฐชรัตน์ สินธุ์ชัย และ ณัฐกานต์ แหวนเพชร (2559) ศึกษาประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการแพทย์และธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่แตกต่างกันของหมวดธุรกิจการแพทย์และหมวดธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพกำไรประกอบด้วย PE มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานสำหรับหมวดธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์และปัจจัยด้านคุณภาพกำไร QOE และ PE มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานสำหรับหมวดธุรกิจการแพทย์

ศิริมา แก้วเกิด (2559) การวัดคุณภาพกำไรจากการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร โดยคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานมีความผันผวนไม่สม่ำเสมอของแต่ละบริษัท อีกทั้งการวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานแต่ละวิธีมีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้นมีมูลค่าสูงและความสัมพันธ์ของคุณภาพกำไรมีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยปัจจัยด้านคุณภาพกำไรประกอบด้วย QOE มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อีกทั้งอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ROI และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ROE มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

ทัศนีย์นารถ ลี้มสุทธิวันภูมิ และ มยุขพันธ์ุ ไชยมั่นคง (2558) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนของผู้บริหารกับการจัดการกำไร : กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค ผลการวิจัยพบว่า ค่าตอบแทนของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการจัดการกำไร สาเหตุอาจเกิดจากผู้บริหารในกลุ่มธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภคให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมีการแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบและกรรมการอิสระตามเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด ทำให้ระบบการควบคุมภายในเข้มแข็ง มีคนตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ประกอบกับผู้บริหารเกรงว่าจะเสียชื่อเสียงและถูกปรับเงินจากผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการจัดการกำไร จึงลดการจัดการกำไรลง อีกทั้งผลการดำเนินงานของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการจัดการกำไรเช่นกัน นอกจากนี้ผลการดำเนินงานวัดจากอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและอัตราการเติบโตของรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการจัดการกำไร

รัชณุ รุ่งหัวไผ่ และ กุสุมา คำพิทักษ์ (2562) ศึกษาการวิเคราะห์คุณภาพกำไรกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัท ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพ

กำไรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ หากผู้บริหารใช้ดุลยพินิจในการตกแต่งกำไรน้อยลง บริษัทที่มีรายการคงค้างที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารก็จะต่ำทำให้มีคุณภาพกำไรสูงส่งผลให้ผลตอบแทนของหลักทรัพย์สูงขึ้น นักลงทุนให้ความสำคัญกับคุณภาพกำไรเพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน อีกทั้งความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ โดยนักลงทุนให้ความสำคัญกับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์เพิ่มขึ้นทำให้กำไรเพิ่มขึ้น อธิบายได้ว่าความสามารถของการทำกำไรเป็นการคาดคะเนความสามารถของบริษัทในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากสินทรัพย์ที่ลงทุน และประสิทธิภาพของบริษัทในการบริหารสินทรัพย์ นักลงทุนให้ความสำคัญกับการลงทุนในสินทรัพย์ เมื่อสินทรัพย์ที่นำไปลงทุนมีกำไรเพิ่มขึ้น นักลงทุนก็จะได้ผลตอบแทนของหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์เพิ่มขึ้นทำให้กำไรเพิ่มขึ้น บริษัทที่ใช้นโยบายเกณฑ์คงค้างจะสะท้อนผลการดำเนินงานมาในรูปแบบของกำไรหรือขาดทุน ดังนั้นรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารเปรียบได้กับคุณภาพกำไร แสดงผลการดำเนินงานในทิศทางที่ผู้บริหารต้องการ ซึ่งผลการดำเนินงานนั้นไม่สะท้อนถึงตัวเลขกำไรที่แท้จริงที่เป็นไปตามความคาดหวังของนักลงทุน ผู้ถือหุ้น หรือ สถาบันการเงิน ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้กลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน มีคุณภาพกำไรที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการบริหารกำไรแตกต่างตามประเภทกิจการนั้นๆ จากการวิจัยผู้บริหารมีแนวโน้มใช้วิธีการทางบัญชีในการตกแต่งผลการดำเนินงานไปในทิศทางบวกและทิศทางลบตามความต้องการของผู้บริหาร หากบริษัทเห็นว่าแนวโน้มของกำไรลดลง อาจจะดำเนินการเพื่อเพิ่มผลกำไรในงวดปัจจุบัน เช่น เร่งการรับรู้รายได้ ชะลอค่าใช้จ่ายบัญชีงวดปัจจุบัน เพื่อรักษาระดับผลกำไรให้เป็นปกติเพื่อแสดงในงบการเงิน หากพบว่ามีการขาดทุนที่สูงขึ้น อาจจะเร่งรับรู้ค่าใช้จ่ายให้เร็วขึ้นตัดสิ้นใจแสดงผลขาดทุนในงวดนั้น แสดงค่าใช้จ่ายที่น้อยลงในงวดถัดไปและได้กำไรที่สูงขึ้น

ณัฐชานนท์ โกมุกุฑุมพิพงศ์ (2557) การวัดคุณภาพกำไรเพื่อการวิเคราะห์หลักทรัพย์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถพยากรณ์กำไรในอนาคต เพื่อการประเมินมูลค่าของกิจการและให้ความเห็นเกี่ยวกับกิจการลงทุนในหลักทรัพย์ได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น เนื่องจากคุณภาพกำไรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประเมินมูลค่ากิจการ โดยคุณสมบัติของกำไรที่มีคุณภาพ 1. กำไรควรมีความยั่งยืนและผันผวนน้อยที่สุด (More Persistent and Less Volatiles) 2. กำไรควรสะท้อนกระแสเงินสดที่กิจการได้รับในอนาคต (Future Cash Flow Realization) และ 3. กำไรควรมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของกิจการ (Stock Price Association) โดยความระมัดระวังของกิจการที่สะท้อนผ่านตัวเลขกำไรและความทันต่อเวลา ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลกำไรและราคาหลักทรัพย์ในอดีตร่วมกับประยุกต์เทคนิคการสถิติ

สุภาวดี สุขชีพ มอสรส์ (2559) ศึกษาอิทธิพลของรายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหาร และการกำกับดูแลกิจการที่มีผลต่อต้นทุนเงินลงทุน : การวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลช่วงยาวแบบไม่มีสมดุลง่ายด้วยแบบจำลอง (Fixed Effects) พบว่า รายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารที่มีอิทธิพลในการเพิ่มต้นทุนของเงินลงทุนในทิศทางตรงกันข้ามกับความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท ขนาดของคณะกรรมการบริษัทความเชี่ยวชาญทางด้านการเงินและบัญชีของ

คณะกรรมการตรวจสอบและผู้ถือหุ้นที่เป็นสถาบันการเงินมีอิทธิพลในการลดต้นทุนเงินลงทุนของกิจการ โดยต้นทุนของเงินลงทุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหาร เนื่องจากเมื่อไรที่ผู้บริหารใช้อำนาจของตนเองในการตกแต่งกำไร เมื่อนั้นนักลงทุนจะมีความเสี่ยงจากการนำข้อมูลทางการเงินไปใช้สูง จึงเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ทำให้ต้นทุนเงินลงทุนของกิจการสูงขึ้น

จารุวรรณ บุตรสุวรรณ (2559) ศึกษาผลกระทบการเลือกใช้นโยบายบัญชีที่สำคัญที่มีคุณภาพกำไรของบริษัทจำกัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า การเลือกใช้นโยบายบัญชีที่สำคัญด้านหลักการบัญชีที่รองรับทั่วไปและด้านความเสี่ยงเกี่ยวกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพกำไร บริษัทจึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำเสนอและบริหารจัดการกำไร เนื่องจากคุณภาพกำไรจะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจ ทำให้บริษัทต้องเลือกวิธีการปฏิบัติและการนำนโยบายบัญชีที่สำคัญมาใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายบัญชีเป็นวัตถุประสงค์หลักของหลักการบัญชี เพื่อความน่าเชื่อถือของงบแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน นักบัญชีจึงจำเป็นต้องจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและเลือกใช้นโยบายบัญชีที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ส่งผลให้กิจการมีกำไรเพิ่มสูงขึ้นหรือมีกำไรคงที่สม่ำเสมอ จึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ส่วนทางเลือกนโยบายบัญชีที่สำคัญด้านมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานรายงานทางการเงินไม่มีผลกระทบกับคุณภาพกำไรจากการที่นักบัญชีต้องยึดหลักในการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานรายงานทางการเงินอยู่แล้วจึงไม่มีผลกระทบกับคุณภาพกำไร เนื่องจากมาตรฐานรายงานทางการเงินเป็นการแสดงรายงานในงบแสดงฐานะการเงินด้วยการวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ และหนี้สิน

สรिता ตังมันัสสุขุม (2561) ศึกษาอิทธิพลของการจัดการกำไรต่อกำไรส่วนที่เหลือ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET100) พบว่าการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรส่วนที่เหลือ โดยการใช้แบบจำลองของ Yoon มีความเหมาะสมและสามารถวัดการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าแบบจำลองของ Modified Jones ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yishu, Xue, ZhenJia & Weixing (2015) พบว่า การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยใช้แบบจำลองของ Jones (1991) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่ไม่ได้ปรับปรุงรายการทางบัญชี (กำไรส่วนที่เหลือ) ในบริษัทของประเทศจีนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhen-Jia & Yi-Shu (2017) พบว่า การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหารโดยแบบจำลองของ Jones (1991) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่ไม่ได้ปรับปรุงรายการทางบัญชี (กำไรส่วนที่เหลือ) ในบริษัทของประเทศแอฟริกา แต่สำหรับในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2557 เศรษฐกิจเกิดการชะลอตัว สถาบันการเงินต่างๆต้องระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น อีกทั้งนักลงทุนมีความระมัดระวังในการลงทุนมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารอาจพยายามจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีสำหรับจัดการกำไรให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถหาแหล่งเงินทุนภายนอก แต่

โครงสร้างตลาดทุนที่ไม่สมบูรณ์มากนักจึงทำให้นักลงทุนไม่สามารถระบุพฤติกรรมการจัดการกำไรของบริษัทได้จึงส่งผลให้นักลงทุนเต็มใจให้เงินทุนแก่บริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดี โดยอาจมาจากการจัดการกำไร ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนของเงินทุนลดลงจากการที่สามารถหาเงินทุนจากแหล่งภายนอกได้ง่ายขึ้น และจึงส่งผลให้กำไรส่วนที่เหลือของบริษัทเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งงานวิจัยของ Alareeni & Aljuaidi (2014), Islam, Ali & Ahmad (2011) & Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่า แบบจำลองของ Yoon มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการตรวจวัดการจัดการกำไรให้กับประเทศที่กำลังพัฒนามากกว่าแบบจำลอง Modified Jones ซึ่งแบบจำลองของ Modified Jones เหมาะสมกับการวัดการจัดการกำไรในประเทศที่พัฒนาแล้ว DeChow, Sloan & Sweeney 1995)

ศิลาพร ศรีจันเพชร และ อนุวัฒน์ ภัคคี (2563) ศึกษาการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติในปีแรกส่งผลกระทบต่องบการเงินอย่างไร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ และรายการคงค้างรวม และเพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้ TFRS 15 ต่อความระมัดระวังทางบัญชีผ่านตัวแบบการรับรู้ผลขาดทุนอย่างทันเวลา (Timely Loss Recognition) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี 2561 ถึง 2562 การนำ TFRS 15 มาใช้ จำนวนรายได้ต้องถูกป็นส่วนทยอยโอน จำนวนดังกล่าวเป็นรายได้ในงวด กิจการจะต้องมีการพิจารณาถึงขั้นตอนการรับรู้รายได้และคำนึงถึงการโอนการควบคุมเป็นหลัก ถ้าสัญญาที่ทำกับลูกค้าไม่เป็นไปตามเงื่อนไข กิจการจะไม่สามารถรับรู้รายได้ได้ ซึ่งหลักสำคัญของ TFRS 15 ให้รับรู้รายได้ 5 ขั้นตอน (Five Step Model) โดยบริษัทรับรู้รายได้ที่แสดงการส่งมอบสินค้าหรือบริการที่สัญญาจะให้กับลูกค้าในจำนวนเงินที่สะท้อนสิ่งตอบแทนที่บริษัทได้รับจากการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการนั้นๆและบางขั้นตอนบริษัทต้องใช้ดุลยพินิจในการประมาณการ เช่น ประมาณการราคาขายแบบเอกเทศในกรณีที่ไม่สามารถสังเกตได้หรือการประมาณการสิ่งตอบแทนผันแปรในการปรับปรุงรายได้ที่เกิดขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงรายได้รวม การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ และรายการคงค้างรวม อีกทั้งการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติจะช่วยเพิ่มความระมัดระวังบัญชี ซึ่งการรับรู้รายได้และกำไรในจำนวนที่สูงเกินไปจะยังไม่เกิดขึ้นหากขั้นตอนการรับรู้รายได้ของกิจการยังไม่มีควาแน่นอน จึงทำให้ข้อมูลทางการเงินมีคุณลักษณะรับรู้ผลขาดทุนอย่างทันเวลาเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงกิจการมีคุณภาพกำไรที่สูงขึ้น

2.3.3. ตัวแปรควบคุม

ขนาดของกิจการ (Size)

ในงานวิจัยของ Klein (2002) และ Bartov et al. (2000) กล่าวว่ากิจการขนาดเล็กจะมีการควบคุมและกำกับดูแลกิจการน้อยกว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่ กิจการขนาดเล็กจึงมีโอกาสในการตกแต่งกำไรมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Becket et al. (1998) พบว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่มี

การจัดการกำไรที่น้อยกว่ากิจการขนาดเล็ก เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่มีระบบโครงสร้างการควบคุมภายในที่ดีกว่า

ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage)

ในงานวิจัยของ Habib and Azim (2008) กล่าวว่ากิจการที่มีอัตราส่วนหนี้รวมต่อสินทรัพย์รวมในอัตราที่สูงจะส่งผลให้มีคุณภาพกำไรในข้อมูลทางการเงินที่สูงเช่นกัน เนื่องจากได้รับการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินจากเจ้าหน้อย่างเข้มงวด อีกทั้ง Kim et al. (2003) และ Becket et al. (1998) พบว่า กิจการที่มีระดับหนี้สินสูงจะมีความสามารถลดลงในการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ทำให้ความเสี่ยงทางการเงินส่งผลต่อการตกแต่งกำไร

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

ในงานวิจัยของ ดารานาถ พรหมอินทร์ (2560) กล่าวว่าอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นการแสดงความสามารถของฝ่ายบริหารในการจัดการใช้สินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด หากอัตราส่วนหนี้สูงถือว่าประสิทธิภาพในการหาค่าไรสูงขึ้นเพื่อตอบสนองส่วนของผู้ถือหุ้นได้ดี แต่ถ้าอัตราส่วนหนี้ต่ำถือว่ากิจการไม่มีประสิทธิภาพในการหาค่าไรเพื่อตอบสนองส่วนของผู้ถือหุ้นได้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ความเป็นมาของปัญหา หลักการและเหตุผล และวัตถุประสงค์ของการศึกษา รวมถึง การทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมาแล้ว จึงนำมาสู่ขั้นตอน การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย โดยจะนำเสนอ เกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวแปรและการวัดค่า วิธีการดำเนินงานวิจัย ตัวแบบและ รายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิดและแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแสดงให้เห็นถึงระเบียบวิธีวิจัยที่จะไปสู่บทสรุปในการวิจัยครั้งนี้ในบทต่อไป

- 3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4. วิธีการดำเนินงานวิจัย
- 3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มประกันชีวิตและประกันภัย กลุ่มธนาคาร สถาบันการเงิน กลุ่มเงินทุนและหลักทรัพย์ หน่วยลงทุน เนื่องจากกลุ่มบริษัทเหล่านี้จะมีหน่วยงาน เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ควบคุมกลุ่มบริษัทดังกล่าวเช่นกัน ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลจะมีความแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ รวมทั้งบริษัทที่อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูบริษัท ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) บริษัทที่มีปีงบประมาณไม่ใช่ 31 ธันวาคม และบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จะไม่นำมารวมในการเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ โดยจะเก็บข้อมูลงบการเงินตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2564 เนื่องจากตัวแบบการจัดการคุณภาพกำไร ต้องการข้อมูลของปีก่อนหน้าในการหาความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัท ซึ่งต้องไม่มีการถอดถอนจากการเป็นบริษัทจดทะเบียน อีกทั้งบริษัทไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ เช่น บริษัทไม่มีการเปลี่ยนรอบระยะเวลาบัญชีในช่วงปี 2560 ถึง 2564 ทั้งสิ้น 535 บริษัท ซึ่งสามารถดำเนินการรวบรวมข้อมูลได้ครบทั้งสิ้น 319 บริษัท ถือเป็นกลุ่มตัวอย่าง 1,595 บริษัท และการวิเคราะห์ข้อมูลงบการเงินของบริษัทจะเป็นปี 2561 ถึง 2564 ปี 2561 เป็นปีก่อนการบังคับใช้มาตรฐาน ปี 2562 เป็นปีที่มาตรฐานมีผลบังคับใช้ และ ปี 2563 ถึง 2564 เป็นปีหลังการบังคับใช้มาตรฐาน เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลความแตกต่างของการจัดการคุณภาพกำไร

3.2. เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจากงบการเงินประจำปีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากฐานข้อมูล “SETSMART” (www.setsmart.com) สำหรับการวิเคราะห์และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย อีกทั้งการวัดคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างสามารถสะท้อนคุณภาพกำไรของบริษัท โดยเลือกแบบจำลอง Modified Jones Model จากงานวิจัยของ DeChow, Sloan & Sweeney (1995) และ Yoon Model จากงานวิจัยของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ในการคำนวณหารายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร

3.3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.3.1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การนำ TFRS 15 มาใช้และการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมตาม TFRS 15

3.3.2. ตัวแปรควบคุม (Control Variables) คือ ขนาดของบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นและประเภทอุตสาหกรรม

3.3.3. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ กำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคา กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ กำไรสุทธิและคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al (2006)

3.4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.4.1. ศึกษาความแตกต่างและผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคา กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ กำไรสุทธิและคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยใช้ตัวแบบการวิเคราะห์ถดถอย เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ถึง สมมติฐานที่ 5 ดังนี้

$$\Delta EBITDA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TFRS15_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ROE_{i,t} + \beta_5 IND_{i,t} + \epsilon_{i,t} \dots\dots (1)$$

$$\Delta EBIT_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TFRS15_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ROE_{i,t} + \beta_5 IND_{i,t} + \epsilon_{i,t} \dots\dots (2)$$

$$\Delta NI_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TFRS15_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ROE_{i,t} + \beta_5 IND_{i,t} + \epsilon_{i,t} \dots\dots (3)$$

$$Abs_DAC_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TFRS15_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ROE_{i,t} + \beta_5 IND_{i,t} + \epsilon_{i,t} \dots\dots (4)$$

ทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

$$Abs_DAC_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TFRS15_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ROE_{i,t} + \beta_5 IND_{i,t} + \epsilon_{i,t} \dots\dots (5)$$

ทฤษฎี Yoon et al. (2006)

โดยที่ : $\Delta EBITDA_{i,t}$ = กำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคา ของบริษัท i ณ ปีที่ t หักด้วย กำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคาของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$ หาดด้วยสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$

$\Delta EBIT_{i,t}$ = กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ของบริษัท i ณ ปีที่ t หักด้วยกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$ หาดด้วยสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$

$\Delta NI_{i,t}$ = กำไรสุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t หักกำไรสุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$ หาดด้วยสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$

$Abs_DAC_{i,t}$ = ค่าสัมบูรณ์รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) ของบริษัท i ณ ปีที่ t

$TFRS15_{i,t}$ = ตัวแปรหุ่นกำหนดของบริษัท i ณ ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

$SIZE_{i,t}$ = ขนาดบริษัทวัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ในปีที่ t

$LEV_{i,t}$ = อัตราส่วนหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่ t

$ROE_{i,t}$ = ผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ณ ปีที่ t

$IND_{i,t}$ = อุตสาหกรรม จำนวน 7 อุตสาหกรรม กำหนดจากตัวแปรหุ่น

เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

เทคโนโลยี ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

ทรัพยากร ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

บริการ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

สินค้าอุตสาหกรรม ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

สินค้าอุปโภคบริโภค ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

โดยสมมติฐานของการวิจัย

H1 ถึง H3 ตัวแปร TFRS 15 หมายถึง ปีที่ใช้ TFRS 15 เป็นปีแรก โดยวัดค่าด้วยตัวแปร หุ่น มีค่าเท่ากับ 1 สำหรับปีที่ใช้ TFRS 15 เป็นปีแรก ซึ่งก็คือ ปี 2562 และมีค่าเท่า 0 สำหรับปีอื่นๆ ซึ่งก็คือ ปี 2561 2563 และ 2564

H4 ถึง H5 ตัวแปร TFRS 15 หมายถึง ปีที่ใช้ TFRS 15 โดยวัดค่าด้วยตัวแปรหุ่น มีค่าเท่ากับ 1 สำหรับปีที่ใช้ TFRS 15 ซึ่งก็คือ ปี 2562 2563 และ 2564 และเท่ากับ 0 สำหรับปีที่ไม่ได้ใช้ TFRS15 ซึ่งก็คือปี 2561

3.4.2. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมหลังจากนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 6 และ สมมติฐานที่ 7 ดังนี้

$$DAC_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta REV_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 ROE_{i,t} + \beta_5 IND_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

โดยที่ : $DAC_{i,t}$ = รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร หรือ คุณภาพกำไรของบริษัท i ณ ปีที่ t

$\Delta REV_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของรายได้สุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t

$SIZE_{i,t}$ = ขนาดบริษัทวัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ในปีที่ t

$LEV_{i,t}$ = อัตราส่วนหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่ t

$ROE_{i,t}$ = ผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ณ ปีที่ t

$IND_{i,t}$ = อุตสาหกรรม จำนวน 7 อุตสาหกรรม กำหนดจากตัวแปรหุ่น

เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0
เทคโนโลยี	ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0
ทรัพยากร	ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0
บริการ	ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0
สินค้าอุตสาหกรรม	ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0
สินค้าอุปโภคบริโภค	ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	ให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่ให้เป็น 0

3.4.3. การคำนวณรายการคงค้าง ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหารายการคงค้างรวมของบริษัท ด้วยแนวคิดการใช้งบกระแสเงินสด ดังนี้

$$TAC_{i,t} = NI_{i,t} + CFO_{i,t}$$

โดย $TAC_{i,t}$ = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t

$NI_{i,t}$ = กำไรสุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t

$CFO_{i,t}$ = กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 2 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ โดยนำ $TAC_{i,t}$ จากการคำนวณในขั้นตอนที่ 1 เข้าไปแทนสมการตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

$$\frac{TAC_{i,t}}{A_{i,t-1}} = \beta_1 \frac{1}{A_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{(\Delta REV_{i,t})}{A_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \epsilon_{i,t}$$

โดย $TAC_{i,t}$ = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $A_{i,t-1}$ = สินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$
 $\Delta REV_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของรายได้สุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $PPE_{i,t}$ = ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคาของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $\epsilon_{i,t}$ = ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณหารายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ คำนวณรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accruals) โดยนำค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 แทนค่าในข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

$$NDAC_{i,t} = \beta_1 \frac{1}{A_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t})}{A_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}}$$

โดย $NDAC_{i,t}$ = รายการคงค้างจากการดำเนินงานตามปกติของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $\Delta REC_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 4 คำนวณหารายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) โดยนำค่ารายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accruals) จากขั้นตอนที่ 4 มาคำนวณ

$$DAC_{i,t} = \frac{TAC_{i,t}}{A_{i,t-1}} - NDAC_{i,t}$$

โดย $DAC_{i,t}$ = รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร หรือ คุณภาพกำไรของบริษัท i ณ ปีที่ t

3.4.4. การคำนวณรายการคงค้าง ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006)

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหารายการคงค้างรวมของบริษัท ด้วยแนวคิดการใช้งบกระแสเงินสด ดังนี้

$$TAC_{i,t} = NI_{i,t} - CFO_{i,t}$$

โดย $TAC_{i,t}$ = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $NI_{i,t}$ = กำไรสุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $CFO_{i,t}$ = กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 2 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ โดยนำ $TAC_{i,t}$ จากการคำนวณในขั้นตอนที่ 1 เข้าไปแทนสมการตามทฤษฎี Yoon et al. (2006)

$$\frac{TAC_{i,t}}{REV_{i,t}} = \beta_0 + \beta_1 \frac{(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t})}{REV_{i,t}} + \beta_2 \frac{(\Delta EXP_{i,t} - \Delta PAY_{i,t})}{REV_{i,t}} + \beta_3 \frac{(\Delta DEP_{i,t} - \Delta PEN_{i,t})}{REV_{i,t}} + \varepsilon_{i,t}$$

- โดย $TAC_{i,t}$ = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $REV_{i,t}$ = รายได้สุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $\Delta REV_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของรายได้สุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $REC_{i,t}$ = ลูกหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $\Delta REC_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $PAY_{i,t}$ = เจ้าหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $\Delta PAY_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของเจ้าหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $EXP_{i,t}$ = ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นต้นทุน
 ของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $\Delta EXP_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่
 เป็นต้นทุน ของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $DEP_{i,t}$ = ค่าเสื่อมราคาของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $PEN_{i,t}$ = ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานของบริษัท i ณ ปีที่ t
 $\varepsilon_{i,t}$ = ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณหารายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ คำนวณรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับ
 ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accruals) โดยนำค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 แทน
 ค่าในข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

$$NDAC_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \frac{(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t})}{REV_{i,t}} + \beta_2 \frac{(\Delta EXP_{i,t} - \Delta PAY_{i,t})}{REV_{i,t}} + \beta_3 \frac{(\Delta DEP_{i,t} - \Delta PEN_{i,t})}{REV_{i,t}}$$

โดย $NDAC_{i,t}$ = รายการคงค้างจากการดำเนินงานตามปกติของบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 4 คำนวณหารายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals)
 โดยนำค่ารายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accruals) จากขั้นตอนที่
 3 มาคำนวณ

$$DAC_{i,t} = \frac{TAC_{i,t}}{REV_{i,t}} - NDAC_{i,t}$$

โดย $DAC_{i,t}$ = รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร หรือ คุณภาพกำไรของ
 บริษัท i ณ ปีที่ t

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

3.5.1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

3.5.1.1. ศึกษาสถิติพื้นฐานของการนำ TFRS 15 มาใช้ การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมตาม TFRS 15 ขนาดของบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ประสิทธิภาพอุตสาหกรรม กำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคา กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ กำไรสุทธิ และคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) เพื่อนำเสนอข้อมูลเบื้องต้น

3.5.1.2. นำข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่ได้จากงบการเงินนำมาคำนวณด้วยรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการถือปฏิบัติตาม TFRS 15 โดยนำมาเปรียบเทียบในช่วงก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาใช้

3.5.2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

3.5.2.1. การทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้เทคนิควิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์แบบเชิงเส้น (Linearity) เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงทิศทางและขนาดของผลกระทบของตัวแปรต้นและตัวแปรควบคุมที่มีต่อตัวแปรตาม

3.5.2.2. การทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (Paired Sample t-test) เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองค่า ถือเป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างเดียวกัน 2 ครั้ง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มประกันชีวิตและประกันภัย กลุ่มธนาคาร สถาบันการเงิน กลุ่มเงินทุนและหลักทรัพย์ หน่วยลงทุน รวมทั้งบริษัทที่อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการ ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) บริษัทที่มีปีงบประมาณไม่ใช่ 31 ธันวาคม และบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จะไม่นำมารวมเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ โดยใช้ข้อมูลของบริษัทในช่วงปี 2560 ถึง 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนและหลังที่มีการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้ามาบังคับใช้ เนื่องจากมาตรฐานฉบับนี้มีผลบังคับใช้กับงบการเงินในรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป

4.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา

โดยแบ่งตามประเภทของตัวแปร คือ

ตัวแปรอิสระ

การนำ TFRS 15 มาใช้ (TFRS 15)

การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมตาม TFRS 15 (Δ REV)

ตัวแปรควบคุม

ขนาดของกิจการ (SIZE)

ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV)

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

ประเภทอุตสาหกรรม (IND)

ตัวแปรตาม

การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา (Δ EBITDA)

การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ (Δ EBIT)

การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ (Δ NI)

รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Abs_DAC) ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006)

4.1.1. ตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลสรุปตัวแปรอิสระ เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	Min	Max	Mean	S.D.
TFRS 15	0.0000	1.0000	0.7500	0.4332
Δ REV	2.0034	1.7918	0.0135	0.0061

จากตารางที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลสำหรับปี 2560 ถึง 2564 จะเห็นได้ว่าการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า (TFRS 15) มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0 และสูงสุดอยู่ที่ 1 เนื่องจากตัวแปร TFRS 15 ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น โดย 0 แสดงถึงช่วงเวลาของงบการเงินก่อน 1 มกราคม 2562 และ 1 แสดงถึงช่วงเวลาของงบการเงินหลัง 1 มกราคม 2562 และการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (Δ REV) มีการปรับให้อยู่ในฐานเดียวกันด้วยการหารสินทรัพย์รวมของบริษัท มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 2.0034 และสูงสุดอยู่ที่ 1.7918 โดยค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมอยู่ที่ 0.0135 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.0061

4.1.2. ตัวแปรควบคุม

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลสรุปตัวแปรควบคุม เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	Min	Max	Mean	S.D.
SIZE	20.0000	28.7600	22.7117	1.5246
LEV	0.0000	0.9500	0.4226	0.2081
ROE	-52.5000	57.6000	6.9968	12.3292

จากตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลของตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ (SIZE) วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 22.7117 ซึ่งค่าสูงสุดอยู่ที่ 28.7600 มากกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ 6.0483 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 20.000 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.7117 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.5246 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) วัดจากอัตราส่วนหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.4226 ซึ่งค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.9500 มากกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ 0.5274 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.000 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.4226 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.2081 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.9968 ซึ่งค่าสูงสุดอยู่ที่ 57.6000 มากกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ 50.6032 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -52.5000 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -59.4968 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 12.3292

4.1.3. ตัวแปรตาม

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลสรุปตัวแปรตาม เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	Min	Max	Mean	S.D.
Δ EBITDA	-0.5400	0.4200	0.0055	0.0664
Δ EBIT	-0.5400	0.4200	0.0023	0.0652
Δ NI	-0.2400	0.2500	0.0026	0.0528
Abs_DAC ตามทฤษฎี The Modified Jones	0.3800	0.5100	0.0451	0.1262
Abs_DAC ตามทฤษฎี Yoon	1.6400	2.0500	0.0513	0.2536

จากตารางที่ 3 การเก็บข้อมูลตัวแปรตาม การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา (Δ EBITDA) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0055 ซึ่งค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.4200 มากกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ 0.4145 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -0.5400 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -0.5455 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.0664 การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ (Δ EBIT) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0023 ซึ่งค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.4200 มากกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ 0.4177 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -0.5400 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -0.5423 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.0652 การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ (Δ NI) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0026 ซึ่งค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.2500 มากกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ 0.2474 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -0.2400 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -0.2426 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.0528 รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Abs_DAC) ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) มีค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารอยู่ที่ 0.0451 ซึ่งค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.5100 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.3800 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.1262 และรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Abs_DAC) ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) มีค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารอยู่ที่ 0.0513 ซึ่งค่าสูงสุดอยู่ที่ 2.0500 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 1.6400 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.2536

4.1.4. ตัวแปรจัดประเภทตามอุตสาหกรรม

จากตารางที่ 4 จะพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Abs_DAC) ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) น้อยที่สุดคือ กลุ่มทรัพยากร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0155 รองลงมา กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Abs_DAC) ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) น้อยที่สุดคือ กลุ่มบริการ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0180

รองลงมา กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มทรัพยากร ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่า (Abs_DAC) ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.1000 และ กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่ามากที่สุดคือ กลุ่มบริการ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.1369 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่า (Abs_DAC) ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.1326 และ กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่ามากที่สุดคือ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.3128

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลตัวแปรจัดประเภทตามอุตสาหกรรม เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม 144 บริษัท			กลุ่มเทคโนโลยี 100 บริษัท		
ตัวแปร	Mean	S.D.	ตัวแปร	Mean	S.D.
TFRS 15	0.7500	0.4345	TFRS 15	0.7500	0.4345
SIZE	22.7589	1.4708	SIZE	23.1170	1.5701
LEV	0.3958	0.2109	LEV	0.5252	0.2138
ROE	9.2898	12.7668	ROE	10.1437	16.3883
ΔEBITDA	0.0092	0.0591	ΔEBITDA	0.0081	0.0717
ΔEBIT	0.0050	0.0571	ΔEBIT	0.0048	0.0723
ΔNI	0.0052	0.0514	ΔNI	0.0073	0.0492
Abs_DAC ตามทฤษฎี The Modified Jones	0.0253	0.1227	Abs_DAC ตามทฤษฎี The Modified Jones	0.0264	0.1099
Abs_DAC ตามทฤษฎี Yoon	0.0481	0.1352	Abs_DAC ตามทฤษฎี Yoon	0.0616	0.2041
กลุ่มทรัพยากร 156 บริษัท			กลุ่มบริการ 284 บริษัท		
ตัวแปร	Mean	S.D.	ตัวแปร	Mean	S.D.
TFRS 15	0.7500	0.4344	TFRS 15	0.7500	0.4338
SIZE	23.6912	1.8208	SIZE	22.5762	1.4469
LEV	0.4955	0.1695	LEV	0.4104	0.1910
ROE	8.3468	12.4718	ROE	6.6710	13.9592
ΔEBITDA	0.0122	0.0662	ΔEBITDA	0.0070	0.0681
ΔEBIT	0.0083	0.0673	ΔEBIT	0.0001	0.0633
ΔNI	0.0067	0.0510	ΔNI	0.0005	0.0581
Abs_DAC ตามทฤษฎี The Modified Jones	0.0155	0.1172	Abs_DAC ตามทฤษฎี The Modified Jones	0.0395	0.1369
Abs_DAC ตามทฤษฎี Yoon	0.1726	0.2929	Abs_DAC ตามทฤษฎี Yoon	0.0180	0.2858

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 224 บริษัท			กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 104 บริษัท		
ตัวแปร	Mean	S.D.	ตัวแปร	Mean	S.D.
TFRS 15	0.7500	0.4340	TFRS 15	0.7500	0.4351
SIZE	21.9512	1.0798	SIZE	21.6146	1.0202
LEV	0.3411	0.2059	LEV	0.2761	0.1708
ROE	6.9805	10.9905	ROE	2.1311	9.1930
Δ EBITDA	0.0021	0.0747	Δ EBITDA	0.0020	0.0782
Δ EBIT	0.0021	0.0738	Δ EBIT	0.0007	0.0782
Δ NI	0.0022	0.0500	Δ NI	0.0020	0.0595
Abs_DAC ตามทฤษฎี	0.0775	0.1344	Abs_DAC ตามทฤษฎี	0.1172	0.1318
The Modified Jones			The Modified Jones		
Abs_DAC ตามทฤษฎี	0.0755	0.1326	Abs_DAC ตามทฤษฎี	0.0831	0.1780
Yoon			Yoon		

กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 264 บริษัท		
ตัวแปร	Mean	S.D.
TFRS 15	0.7500	0.4338
SIZE	23.1770	1.3126
LEV	0.4952	0.1945
ROE	6.0375	9.6024
Δ EBITDA	0.0013	0.0526
Δ EBIT	0.0000	0.0534
Δ NI	-0.0004	0.0497
Abs_DAC ตามทฤษฎี	0.0304	0.1000
The Modified Jones		
Abs_DAC ตามทฤษฎี	0.0844	0.3128
Yoon		

4.1.5. ตัวแปรแยกตามช่วงปี 2561 ถึง 2564

จากตารางที่ 5 จะพบว่า ก่อนใช้ TFRS 15 ปี 2561 มีค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา อยู่ที่ 0.0036 ค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ อยู่ที่ 0.0028 ค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ อยู่ที่ 0.0036 ค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) อยู่ที่ 0.0693 และ ค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) อยู่ที่ 0.0853 และหลังใช้ TFRS 15 ปี 2562 ถึง 2564 มีค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลตัวแปรตามช่วงปี 2561 ถึง 2564 เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

	ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 (319 บริษัท)			
	Min	Max	Mean	S.D.
Δ EBITDA	-0.1500	0.2300	0.0036	0.0542
Δ EBIT	-0.1500	0.2300	0.0028	0.0546
Δ NI	-0.1300	0.2100	0.0036	0.0491
Abs_DAC ตามทฤษฎี The Modified Jones	0.2200	0.4900	0.0693	0.1261
Abs_DAC ตามทฤษฎี Yoon	0.7000	1.3300	0.0853	0.2284
	ปี พ.ศ. 2562 ถึง 2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 (957 บริษัท)			
	Min	Max	Mean	S.D.
Δ EBITDA	-0.5400	0.4200	0.0062	0.0700
Δ EBIT	-0.5400	0.4200	0.0022	0.0684
Δ NI	-0.2400	0.2500	0.0022	0.0540
Abs_DAC ตามทฤษฎี The Modified Jones	-0.3800	0.5100	0.0370	0.1252
Abs_DAC ตามทฤษฎี Yoon	-1.6400	2.0500	0.0400	0.2606

การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา อยู่ที่ 0.0062 ค่าเฉลี่ย การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ อยู่ที่ 0.0022 ค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของ กำไรสุทธิ อยู่ที่ 0.0022 ค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) อยู่ที่ 0.0370 และค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) อยู่ที่ 0.0400 ซึ่งจาก การวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยของค่าสัมบูรณ์ของรายงานคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) มี ค่าเฉลี่ยลดลงหลักจากการปรับใช้ TFRS 15

ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของ กำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. เพื่อศึกษาความแตกต่างของคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4.2. เปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพิจารณาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา (Δ EBITDA) การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ (Δ EBIT) การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ (Δ NI) คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Abs_DAC) ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในช่วงก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติแสดงข้อมูลดังตารางที่ 6 และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแสดงข้อมูลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

ตัวแปร	Non-TFRS 15 Mean (n=319)	TFRS 15 Mean (n=319)	Mean Different	t	Sig Two-tailed
Δ EBITDA	0.0036	-0.0029	-0.0065	1.4445	0.1491
Δ EBIT	0.0028	-0.0064	-0.0092	2.0932	0.0367**
Δ NI	0.0036	-0.0043	-0.0080	2.2011	0.0281**
Abs_DAC ตามทฤษฎี Modified Jones	0.0693	0.0357	-0.0337	3.6008	0.0003***
Abs_DAC ตามทฤษฎี Yoon	0.0853	0.0538	-0.0316	1.7399	0.0824*

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากปีที่ยังไม่ได้ นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ส่วนปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ และรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร

ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) มีความแตกต่างอย่างนัยสำคัญกับปีที่ไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ถึง 5

	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig
Constant	0.0645**	0.0115	0.0778***	0.0034	0.0851***	0.0007	0.9842***	0.0000	-0.6226***	0.0000
TFRS 15	0.0073**	0.0422	0.0043	0.2248	0.0032	0.2948	-0.0225***	0.0010	-0.0343**	0.0170
SIZE	-0.0039***	0.0007	-0.0046***	0.0001	-0.0044***	0.0000	-0.0426***	0.0000	0.0271***	0.0000
LEV	0.0294***	0.0004	0.0245***	0.0018	0.0165**	0.0229	0.0104	0.5066	0.0735**	0.0469
ROE	0.0020***	0.0000	0.0020***	0.0000	0.0018***	0.0000	0.0028***	0.0000	0.0057***	0.0000
F-stat	37.8370		39.6340		52.4360		100.0700		36.442	
Durbin-Watson	2.2228		2.2504		2.1410		1.525		1.593	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปี 2562 ถึง 2564 ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ พบว่าการนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0073 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 ที่ระบุว่า การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา ในส่วนการนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ แต่เนื่องจากระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่ามากกว่า 0.1 จึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 2 และ 3 ที่ระบุว่า การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ และการนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0225 และ -0.0343 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 และ 5 ที่ระบุว่า การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006)

ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0039 -0.0046 -0.0044 และ -0.0426 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่

0.0271 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0294 และ 0.0245 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และ ค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0165 และ 0.0735 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 ตามลำดับ นั่นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0020 0.0020 0.0018 0.0028 และ 0.0057 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบ Multicollinearity โดยมีค่า Tolerance ไม่เกิน 1 และมีค่า VIF น้อยกว่า 10 ถือได้ว่า ตัวแปรอิสระในตัวแบบวิเคราะห์ถดถอยนี้ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ที่จะทำให้ผลการวิเคราะห์และการตีความไม่ถูกต้อง รวมทั้ง Durbin-Waston มีค่าเข้าใกล้ 2 โดยมีค่าอยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จึงสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน

ศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลปี 2562 ถึง 2564 ด้วยสมการถดถอยพหุคูณหาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ และคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) จำแนกตามอุตสาหกรรม จากตารางที่ 8 ถึง 12

จากตารางที่ 8 การใช้ TFRS 15 กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา จำแนกตามอุตสาหกรรม พบว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0183 และ 0.0214 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0332 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 แสดงให้เห็นว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มบริการ และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณหาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา จำแนกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	TFRS 15	SIZE	LEV	ROE	Sig. F-stat	R ²
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม 144 บริษัท						
Coef.	0.0128	-0.0071*	0.0371	0.0018***	0.0002	0.1474
Sig.	0.2778	0.0559	0.1337	0.0000		
กลุ่มเทคโนโลยี 100 บริษัท						
Coef.	-0.0057	-0.0030	0.0699**	0.0011	0.1017	0.0774
Sig.	0.7252	0.4927	0.0140	0.1187		
กลุ่มทรัพยากร 156 บริษัท						
Coef.	0.0166	-0.0056**	-0.0194	0.0021***	0.0000	0.1617
Sig.	0.1127	0.0188	0.4163	0.0004		
กลุ่มบริการ 284 บริษัท						
Coef.	0.0183***	-0.0025	0.0381	0.0022***	0.0000	0.2094
Sig.	0.0025	0.3899	0.1003	0.0000		
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 224 บริษัท						
Coef.	0.0214***	0.0010	0.0296**	0.0026***	0.0000	0.1702
Sig.	0.0022	0.7246	0.0459	0.0000		
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 104 บริษัท						
Coef.	-0.0332*	-0.0082*	0.0435	0.0071**	0.0373	0.0969
Sig.	0.0538	0.0654	0.1129	0.0376		
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 264 บริษัท						
Coef.	-0.0035	-0.0016	0.0073	0.0019***	0.0000	0.1261
Sig.	0.6415	0.4601	0.7259	0.0000		

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มทรัพยากร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา อีกทั้ง การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0056 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0071 และ -0.0082 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0699 และ 0.0296 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้

เจ้าของ (ROE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มสินค้าทรัพยากร กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0018 0.0021 0.0002 0.0026 และ 0.0019 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0071 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณหาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับการเปลี่ยนแปลงของ กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ จำแนกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	TFRS 15	SIZE	LEV	ROE	Sig. F-stat	R ²
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม 144 บริษัท						
Coef.	0.0125	-0.0090**	0.0306	0.0018***	0.0001	0.1618
Sig.	0.2884	0.0198	0.1654	0.0000		
กลุ่มเทคโนโลยี 100 บริษัท						
Coef.	-0.0074	-0.0046	0.0559*	0.0012*	0.1155	0.0743
Sig.	0.6372	0.3573	0.0673	0.0816		
กลุ่มทรัพยากร 156 บริษัท						
Coef.	0.0185*	-0.0060***	-0.0253	0.0020***	0.0001	0.1507
Sig.	0.0696	0.0052	0.2858	0.0006		
กลุ่มบริการ 284 บริษัท						
Coef.	0.0070	-0.0038	0.0247	0.0023***	0.0000	0.2472
Sig.	0.2531	0.1635	0.2104	0.0000		
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 224 บริษัท						
Coef.	0.0219***	0.0021	0.0303**	0.0026***	0.0000	0.1729
Sig.	0.0017	0.4595	0.0321	0.0000		
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 104 บริษัท						
Coef.	-0.0407**	-0.0076*	0.0419	0.0016*	0.0177	0.1127
Sig.	0.0191	0.0892	0.1311	0.0551		
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 264 บริษัท						
Coef.	-0.0033	-0.0017	0.0048	0.0019***	0.0000	0.1227
Sig.	0.6601	0.4475	0.8199	0.0000		

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 9 การใช้ TFRS 15 กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ จำแนกตามอุตสาหกรรม พบว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0219 และ 0.0185 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ 0.10 ตามลำดับ และ -0.0407 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า การใช้ TFRS 15

ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมและกลุ่มบริการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ อีกทั้งการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0060 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0090 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0076 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0303 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) กลุ่มเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0559 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0018 0.0020 0.0023 0.0026 และ 0.0019 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0012 และ 0.0016 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10

จากตารางที่ 10 การใช้ TFRS 15 กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ จำแนกตามอุตสาหกรรมพบว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0201 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0362 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณหาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ จำแนกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	TFRS 15	SIZE	LEV	ROE	Sig. F-stat	R ²
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม 144 บริษัท						
Coef.	0.0105	-0.0088**	0.0234	0.0017***	0.0000	0.1811
Sig.	0.2984	0.0140	0.2432	0.0000		
กลุ่มเทคโนโลยี 100 บริษัท						
Coef.	-0.0002	-0.0058	0.0177	0.0008*	0.2077	0.0595
Sig.	0.9899	-0.1245	-0.2909	0.0656		
กลุ่มทรัพยากร 156 บริษัท						
Coef.	0.0104	-0.0051***	-0.0248	0.0016***	0.0000	0.1698
Sig.	0.1867	0.0018	0.1984	0.0022		
กลุ่มบริการ 284 บริษัท						
Coef.	0.0028	-0.0036	0.0128	0.0021***	0.0000	0.2443
Sig.	0.6211	0.1648	0.3222	0.0000		
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 224 บริษัท						
Coef.	0.0201***	0.0051	0.0294**	0.0026***	0.0000	0.3661
Sig.	0.0004	0.5659	0.0304	0.0000		
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 104 บริษัท						
Coef.	-0.0362**	-0.0041	0.0280	0.0014	0.0033	0.1459
Sig.	0.0103	0.2451	0.4088	0.1555		
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 264 บริษัท						
Coef.	-0.0022	-0.0017	0.0004	0.0020***	0.0000	0.1500
Sig.	0.7474	0.4633	0.9827	0.0000		

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มบริการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ อีกทั้งการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0051 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0088 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0294 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมี

ค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0017 0.0016 0.0021 0.0026 และ 0.0020 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0008 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณหาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) จำแนกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	TFRS 15	SIZE	LEV	ROE	Sig. F-stat	R ²
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม 144 บริษัท						
Coef.	0.0040	-0.0322***	0.0559	0.0031***	0.0000	0.1765
Sig.	0.8501	0.0000	0.3106	0.0059		
กลุ่มเทคโนโลยี 100 บริษัท						
Coef.	-0.0144	-0.0299***	-0.0152	0.0006	0.0009	0.1779
Sig.	0.4661	0.0001	0.7580	0.4906		
กลุ่มทรัพยากร 156 บริษัท						
Coef.	-0.0190	-0.0238***	-0.1745**	0.0021**	0.0000	0.2766
Sig.	0.1609	0.0001	0.0172	0.0182		
กลุ่มบริการ 284 บริษัท						
Coef.	-0.0130	-0.0548***	0.0160	0.0032***	0.0000	0.4197
Sig.	0.3391	0.0000	0.6818	0.0000		
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 224 บริษัท						
Coef.	-0.0345***	-0.0683***	0.0406***	0.0035	0.0000	0.3665
Sig.	0.0058	0.0005	0.0002	0.2004		
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 104 บริษัท						
Coef.	-0.0149	-0.0886***	0.0407	0.0057***	0.0000	0.5589
Sig.	0.4870	0.0000	0.4791	0.0000		
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 264 บริษัท						
Coef.	-0.0399***	-0.0276***	0.0285	0.0028***	0.0000	0.2123
Sig.	0.0039	0.0029	0.4918	0.0000		

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 11 การใช้ TFRS 15 กับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) จำแนกตามอุตสาหกรรม พบว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0345 และ -0.0399 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แสดงให้เห็นว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมี

ความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) อีกทั้งการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0322 -0.0299 -0.0238 -0.0548 -0.0683 -0.0886 และ -0.0276 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0406 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.1745 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ อยู่ที่ 0.0031 0.0032 0.0057 และ 0.0028 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0021 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 12 การใช้ TFRS 15 กับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) จำแนกตามอุตสาหกรรม พบว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0415 และ -0.0804 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า การใช้ TFRS15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณหาความสัมพันธ์การใช้ TFRS 15 กับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) จำแนกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	TFRS 15	SIZE	LEV	ROE	Sig. F-stat	R ²
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม 144 บริษัท						
Coef.	-0.0129	-0.0041	0.0554	0.0040***	0.0525	0.1312
Sig.	0.5592	0.5850	0.3790	0.0035		
กลุ่มเทคโนโลยี 100 บริษัท						
Coef.	0.0117	0.0587***	0.1582***	0.0024*	0.0000	0.3637
Sig.	0.7860	0.0000	0.0399	0.0648		
กลุ่มทรัพยากร 156 บริษัท						
Coef.	-0.0130	0.0271***	-0.3719***	0.0086***	0.0004	0.1987
Sig.	0.7651	0.0050	0.0064	0.0018		
กลุ่มบริการ 284 บริษัท						
Coef.	-0.0228	0.0104	0.0256	0.0071***	0.0000	0.1287
Sig.	0.2776	0.5409	0.8344	0.0001		
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 224 บริษัท						
Coef.	-0.0415**	0.0267***	0.0893**	0.0036***	0.0000	0.1933
Sig.	0.0147	0.0000	0.0212	0.0000		
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 104 บริษัท						
Coef.	0.0265	0.0214	0.0356	0.0105***	0.0000	0.3127
Sig.	0.4329	0.1004	0.6884	0.0000		
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 264 บริษัท						
Coef.	-0.0804**	0.0297	0.1953	0.0040	0.0004	0.0757
Sig.	0.0400	0.2038	0.2492	0.1500		

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) อีกทั้งการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มบริการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ (SIZE) ในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0587 0.0271 และ 0.0267 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.1582 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0893 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามลำดับ ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) ในกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่

เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.3719 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0040 0.0086 0.0071 0.0036 และ 0.0105 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในกลุ่มเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0024 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ศึกษาผลกระทบก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 15 โดยแบ่งเป็นข้อมูลปี 2561 ก่อนนำมาใช้ และข้อมูลปี 2562 ถึง 2564 หลังนำมาใช้ เพื่อวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณได้ผลดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 15 ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ

ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 (319 บริษัท)										
	ΔEBITDA		ΔEBIT		ΔNI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig
Constant	0.1190	0.2079	0.1425***	0.0072	0.1277***	0.0066	1.1219***	0.0000	-0.5952***	0.0008
SIZE	-0.0060**	0.0127	-0.0071***	0.0025	-0.0061***	0.0033	-0.0502***	0.0000	0.0238***	0.0033
LEV	0.0120	0.4280	0.0079	0.5994	0.0013	0.9296	0.0402	0.2078	0.1595**	0.0320
ROE	0.0011***	0.0084	0.0011***	0.0025	0.0009**	0.0151	0.0027***	0.0000	0.0040***	0.0003
Sig. F-stat	0.0028		0.0004		0.0027		0.0000		0.0000	

ปี 2562-2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 319 บริษัท										
	ΔEBITDA		ΔEBIT		ΔNI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig	Coef.	Sig
Constant	0.0529*	0.0654	0.0601**	0.0350	0.0679***	0.0046	0.9159***	0.0000	-0.6739***	0.0000
SIZE	-0.0032**	0.0128	-0.0037***	0.0031	-0.0038***	0.0003	-0.0402***	0.0000	0.0287***	0.0000
LEV	0.0361***	0.0001	0.0308***	0.0006	0.0226***	0.0032	0.0004	0.9831	0.0477	0.2609
ROE	0.0022***	0.0000	0.0022***	0.0000	0.0020***	0.0000	0.0028***	0.0000	0.0060***	0.0000
Sig. F-stat	0.0000		0.0000		0.0000		0.0000		0.0000	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 13 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรก่อนการปรับใช้ TFRS 15 พบว่า ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al,

1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0060 -0.0071 -0.0061 และ -0.0502 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0238 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.1595 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิและรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 ตามลำดับ นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0011 0.0011 0.0027 และ 0.0040 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0009 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหลังการใช้ TFRS 15 พบว่า ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0037 -0.0038 และ -0.0402 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0032 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0287 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0361 0.0308 และ 0.0226 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 ตามลำดับ นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่

เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ อยู่ที่ 0.0022 0.0022 0.0027 0.0020 0.0028 และ 0.0060 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01

จากข้อมูลก่อนและหลังการใช้ TFRS 15 สรุปได้ว่า เมื่อมีการปรับใช้ TFRS 15 กิจกรรมที่มีขนาดใหญ่และมีอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) สูง มีแนวโน้มส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) เพิ่มขึ้น และงานวิจัยนี้ก็มีแสดงผลการวิเคราะห์ ข้อมูลก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 15 ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ จำแนกตามอุตสาหกรรมอยู่ในภาคผนวก ก

4.3. ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไร เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมกับคุณภาพกำไร เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ โดยตัวแปรอิสระ คือ การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (Δ REV) เมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 (TFRS 15) มีผลบังคับใช้ ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการ (SIZE) ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ประเภทอุตสาหกรรม (IND) ตัวแปรตาม คือ คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Abs_DAC) ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) นำข้อมูลมาวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เพื่อการทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่ 6 และ 7

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมและคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

	Abs_DAC	Δ REV	SIZE	LEV	ROE	IND
Abs_DAC	1.0000					
Δ REV	0.4466***	1.0000				
SIZE	-0.4616***	0.0620*	1.0000			
LEV	-0.2477***	0.0532*	0.4547***	1.0000		
ROE	0.2124***	0.3945***	0.1283***	-0.0797**	1.0000	
IND	0.0646**	-0.0718**	-0.0791**	-0.0243	-0.1166***	1.0000

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (ΔREV) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.4466 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 6 ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.4616 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (ΔREV) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0620 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.10

ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.2477 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (ΔREV) และขนาดของกิจการ (SIZE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0532 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.10 และมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.4547 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ตามลำดับ

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (ΔREV) และขนาดของกิจการ (SIZE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.2124 0.3945 และ 0.1283 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0797 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05

ประเภทอุตสาหกรรม (IND) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0646 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 ประเภทอุตสาหกรรม (IND) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (ΔREV) และขนาดของกิจการ (SIZE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0718 และ -0.0791 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 และ ประเภทอุตสาหกรรม (IND) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.1166 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ซึ่งประเภทอุตสาหกรรม (IND) ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0243

โดยตัวแปรที่นำมาศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กันเองจนเกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สูงที่สุดคือ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) กับความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0797 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 จากงานวิจัยในอดีต พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ไม่ควรเกิน 0.8 ดังนั้นงานวิจัยนี้ค่าสัมประสิทธิ์ไม่เกิน 0.8 ถือว่ายังอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้และไม่มีผลต่อการตีความหมายของผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมและคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006)

	Abs_DAC	Δ REV	SIZE	LEV	ROE	IND
Abs_DAC	1.0000					
Δ REV	0.1106***	1.0000				
SIZE	0.2245***	0.0620*	1.0000			
LEV	0.0917***	0.0533*	0.4547***	1.0000		
ROE	0.3139***	0.3945***	0.1283***	-0.0797**	1.0000	
IND	-0.0446	-0.0718**	-0.0791**	-0.0243	-0.1166***	1.0000

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (Δ REV) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.1106 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 7 ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al (2006)

ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.2245 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (Δ REV) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0620 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.10

ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) และขนาดของกิจการ (SIZE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0917 และ 0.4547 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และความเสี่ยงทางการเงิน

(LEV) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (Δ REV) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.0533 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.10

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (Δ REV) และขนาดของกิจการ (SIZE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.3139 0.3945 และ 0.1283 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับความเสียหายทางการเงิน (LEV) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0797 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05

ประเภทอุตสาหกรรม (IND) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (Δ REV) และขนาดของกิจการ (SIZE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0718 และ -0.0791 ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 และประเภทอุตสาหกรรม (IND) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.1166 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ซึ่งประเภทอุตสาหกรรม (IND) ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) และ ความเสียหายทางการเงิน (LEV) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0446 และ -0.0243 ตามลำดับ

4.4. คุณภาพกำไรก่อนและหลัง เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความแตกต่างของข้อมูลก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติระหว่างปี 2561 และ ปี 2562 กับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006)

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลปีก่อนและปีหลังจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006)

Model	N	Correlation	Sig
Modified Jones Model	319	0.5959	0.000*
Yoon Model	319	0.5918	0.000*

*ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .000

จากตารางที่ 16 พบว่า ปีก่อน (2561) และปีหลัง (2562) การนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยมีค่าสหสัมพันธ์

ที่ 0.5959 ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ มีค่าสหสัมพันธ์ที่ 0.5918 Yoon et al. (2006)

ตารางที่ 17 ผลการทดสอบเปรียบเทียบข้อมูลปีก่อนและปีหลังจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติกับ ค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006)

Model	Paired	t	Sig (2-Tailed)
Modified Jones Model	0.0323	3.9927	0.0001*
Yoon Model	0.0454	2.7734	0.0056*

*ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .000

ตารางที่ 17 พบว่า ปีก่อน (2561) และปีหลัง (2562) การนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติมีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) โดยค่า Sig (2-Tailed) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อจำกัดของการทำวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้ามาถือปฏิบัติส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงจากการนำมาใช้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลงบการเงินตั้งแต่ปี 2560 ถึง 2564 เนื่องจากตัวแบบการจัดการคุณภาพกำไร ต้องการข้อมูลของปีก่อนหน้าในการหาความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัท ซึ่งต้องไม่มีการถดถอยจากการเป็นบริษัทจดทะเบียน อีกทั้งบริษัทไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ เช่น บริษัทไม่มีการเปลี่ยนรอบระยะเวลาบัญชีในช่วงปี 2560 ถึง 2564 และการวิเคราะห์ข้อมูลงบการเงินของบริษัทจะเป็นปี 2561 ถึง 2564 ซึ่งปี 2561 เป็นปีก่อนการบังคับใช้มาตรฐาน ปี 2562 เป็นปีที่มาตรฐานมีผลบังคับใช้ และ ปี 2563 ถึง 2564 เป็นปีหลังการบังคับใช้มาตรฐาน เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลความแตกต่างของการจัดการคุณภาพกำไร ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้เทคนิควิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) สำหรับศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม ซึ่งการศึกษาความสัมพันธ์แบบเชิงเส้น (Linearity) เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงทิศทางและขนาดของผลกระทบของตัวแปรต้นและตัวแปรควบคุมที่มีต่อตัวแปรตามและการทดสอบสมมติฐาน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (Paired Sample t-test) เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองค่า ถือเป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเดียวกัน 2 ครั้ง

5.1. สรุปผลการวิจัย

5.1.1. ศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากปีที่ยังไม่ได้นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ส่วนปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับปีที่ไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปี 2562 ถึง 2564 ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ พบว่า การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้และค่าเสื่อมราคา ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 ที่ระบุว่า การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา ในส่วนการนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกกับ

การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยการใช้ TFRS 15 ในส่วนกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มบริการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ อีกทั้งการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

5.1.2. ศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) มีความแตกต่างอย่างนัยสำคัญกับปีที่ไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปี 2562 ถึง 2564 ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ พบว่า การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -0.0225 และ -0.0343 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 และ 5 ที่ระบุว่า การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006)

ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 ตามลำดับ นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของ (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01

การใช้ TFRS 15 กับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) จำแนกตามอุตสาหกรรม พบว่า การใช้ TFRS 15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ณ ระดับนัยสำคัญ

ทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) อีกทั้งการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

การใช้ TFRS 15 กับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) จำแนกตามอุตสาหกรรม พบว่า การใช้ TFRS15 ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 โดยการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) อีกทั้งการใช้ TFRS 15 ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มบริการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

5.1.3. ศึกษาผลกระทบก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 15 โดยแบ่งเป็นข้อมูลปี 2561 ก่อนนำมาใช้ และข้อมูลปี 2562 ถึง 2564 หลังนำมาใช้

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรก่อนการใช้ TFRS 15 พบว่า ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิและรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 ตามลำดับ นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ

Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหลังการใช้ TFRS 15 พบว่า ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.10 ตามลำดับ นั้นหมายความว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการใช้ TFRS 15 สรุปได้ว่า เมื่อมีการปรับใช้ TFRS 15 กิจการที่มีขนาดใหญ่และมีอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) สูง มีแนวโน้มส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) เพิ่มขึ้น และงานวิจัยนี้มีแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 15 ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ

5.1.4. ศึกษาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไรของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมกับคุณภาพกำไร เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ พบว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (ΔREV) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 6 ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี

The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม (ΔREV) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 7 ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al (2006)

5.1.5. ศึกษาความแตกต่างของคุณภาพกำไรก่อนและหลังของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความแตกต่างของข้อมูลก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติระหว่างปี 2561 และ ปี 2562 กับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al (2006) พบว่า ปีก่อน (2561) และปีหลัง (2562) การนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al (2006) และ ปีก่อน (2561) และปีหลัง (2562) การนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติมีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al (2006) โดยค่า Sig (2-Tailed) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

5.2. อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยที่มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับ TFRS 15 ในปัจจุบันมีจำนวนไม่มาก ส่งผลให้การอ้างอิงงานวิจัยหรือการนำข้อมูลงานวิจัยในอดีตมาร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลมีจำนวนน้อย งานวิจัยนี้จึงเป็นส่วนในการนำเสนอผลวิเคราะห์ที่ได้จากการเก็บข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจผลิตผลงานวิจัยเกี่ยวกับ TFRS 15 ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ พบว่า ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปะพร ศรีจันเพชรและอนุวัฒน์ ภัคดี (2563) พบว่า ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับปีที่ไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ แต่ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับปีที่ไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปะพร ศรีจันเพชรและอนุวัฒน์ ภัคดี (2563) พบว่า ปีที่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับปีที่ไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ เนื่องจากในช่วงปี 2563 ถึง 2564 เกิดสถานการณ์

โควิด 2019 จึงส่งผลให้ทุกธุรกิจเกิดการหยุดชะงักไปทั่วโลก ทำให้การเปลี่ยนแปลงของกำไรในลักษณะต่างๆ อาจไม่สามารถสะท้อนการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนจากการมีสถานการณ์โรคระบาดเกิดขึ้น

ผลความแตกต่างของปีที่น่า TFRS 15 มาถือปฏิบัติค่าเฉลี่ยรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al (2006) มีความแตกต่างอย่างน้อยสำคัญกับปีที่ไม่นำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ ทำให้รายการคงค้างรวมลดลงช่วยเพิ่มคุณภาพกำไรของงบการเงิน แสดงถึงกิจการมีการรับรู้รายได้ช้าลง จากการไม่รับรู้รายได้ที่ยังไม่เข้าเกณฑ์และช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล ซึ่งผลกระทบจากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การนำ TFRS 15 มาใช้ส่งผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al (2006) จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของวงศ์มณี ขวาลวรรณและศิลาปะพร ศรีจันเพชร (2563) พบว่า TFRS 15 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ในงานวิจัยนี้ได้มีการใช้ตามทฤษฎี Yoon et al (2006) ด้วย ผลก็เป็นในทางเดียวกัน จึงสะท้อนให้เห็นถึงการปรับแต่งกำไรลดลงช่วยเพิ่มคุณภาพกำไรในงบการเงินและลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติและช่วยเพิ่มความระมัดระวังทางบัญชี หากมีความไม่แน่นอนกิจการจะยังไม่รับรู้กำไรหรือสินทรัพย์ที่สูงเกินไป และงานวิจัยในอดีต Hameed (2019) กล่าวว่า การนำ IFRS 15 มาใช้เพื่อขจัดข้อบกพร่องและความไม่สอดคล้องกันของข้อกำหนดในการรับรู้รายได้ โดยการกำหนดกรอบการทำงานที่ครอบคลุมและให้เหมือนกันสำหรับสัญญาทุกประเภท เป็นการปรับปรุงเกณฑ์การวัดและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของกิจการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้และทำให้สามารถตัดสินใจทางเศรษฐกิจที่ดี และการนำ IFRS 15 มาปรับใช้จะส่งผลคุณภาพกำไรดีขึ้นนำมาซึ่งข้อมูลทางการเงินมีความโปร่งใสและลดการตกแต่งกำไร

จากข้อมูลก่อนและหลังการใช้ TFRS 15 เมื่อมีการปรับใช้ TFRS 15 กิจการที่มีขนาดใหญ่และมีอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) สูงขึ้น มีแนวโน้มส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา การเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี และ Yoon et al (2006) เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวงศ์มณี ขวาลวรรณและศิลาปะพร ศรีจันเพชร (2563) พบว่า กิจการที่มีขนาดใหญ่และมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) สูงขึ้น มีแนวโน้มส่งผลให้ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างจากดุลยพินิจของผู้บริหารลดลง แสดงถึงกิจการมีการปรับแต่งกำไรลดลง ซึ่งทำให้กิจการมีคุณภาพกำไรสูงขึ้น

ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ พบว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี

The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกรีชนีย์ กรีชนีย์รวินศ์ และศิลาปะพร ศรีจันเพชร (2563) ทำการศึกษากลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ซึ่งหลายงานวิจัยในอดีตกล่าวไว้ว่า ทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) ถือเป็นตัวแทนของคุณภาพกำไรมากที่สุด ส่วนการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al (2006) สอดคล้องกับงานวิจัยของกรีชนีย์ กรีชนีย์รวินศ์ และศิลาปะพร ศรีจันเพชร (2563) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al (2006) ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อีกทั้งยังไม่มีงานวิจัยใดเพิ่มเติมที่ทำการวิเคราะห์ในมุมมองทฤษฎี Yoon et al (2006) นี้

ปีก่อน (2561) และปีหลัง (2562) การนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติมีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al (2006) สอดคล้องกับงานวิจัยของศิลาปะพร ศรีจันเพชรและอนุวัฒน์ ภัคคีติ (2563) กล่าวว่า หลักในการรับรู้รายได้ของ TFRS 15 จะมีการรับรู้รายได้ที่ช้าลง เมื่อกิจการมีสัญญาที่มีภาระที่ต้องปฏิบัติให้กับลูกค้ามากกว่า 1 ภาระ ภาระผูกพันยังคงค้างอยู่ โดยแสดงไว้ในส่วนของหนี้สิน อีกทั้งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการรับรู้รายได้แบบใหม่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาหรือจำนวนของรายได้ที่กิจการแสดงในแต่ละงวดบัญชี และผลการวิจัยยังสนับสนุนว่า TFRS 15 ถือเป็นมาตรฐานที่ยืดหลักการบัญชีความระมัดระวัง เนื่องจากการรับรู้รายได้แบบใหม่จะส่งผลกระทบต่อระยะเวลาหรือจำนวนเงินในงบการเงิน พร้อมกับ Kasztelnik (2015) พบว่า การนำ IFRS 15 มาถือปฏิบัติส่งผลให้รายได้รวมของกิจการลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

5.3. ข้อจำกัดของการทำวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ได้ใช้ข้อมูลการวิเคราะห์หลังจากนำ TFRS 15 มาใช้ ปี 2562 ถึง 2564 โดยไม่มีการแยกเปรียบเทียบเป็นรายปีอย่างละเอียดและเป็นการใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเงินเท่านั้น อีกทั้งไม่ได้คำนึงถึงการปรับปรุงรายการเมื่อนำ TFRS 15 มาใช้ เพื่อพิจารณาผลกระทบที่มีต่อตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ และในงานวิจัยฉบับนี้ได้เก็บข้อมูลในช่วงปี 2563 ถึง 2564 ซึ่งเกิดสถานการณ์โควิด 2019 จึงส่งผลให้ทุกธุรกิจเกิดการหยุดชะงักไปทั่วโลก ทำให้ข้อมูลบางปีอาจไม่สามารถสะท้อนการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนจากการมีสถานการณ์โรคระบาดเกิดขึ้น

5.4. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งต่อไปอาจนำตัวแปรอื่นๆมาใช้ในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีการเปรียบเทียบก่อนและหลังการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่หลากหลายเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งเลือกแบบจำลองอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวัดรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารมาทดสอบ TFRS 15 เพื่อให้เกิดผลการศึกษาที่มีความแม่นยำมากขึ้น เช่น Healy Model และ DeAngelo Model เป็นต้น อีกทั้งงานวิจัยอนาคตอาจศึกษาข้อมูลในด้านที่ไม่ใช่ตัวเงินประกอบและอาจมีการสัมภาษณ์หรือสำรวจบริษัทที่นำ TFRS 15 มาใช้ว่ามีการปรับรูปแบบสัญญาที่ทำกับลูกค้าอย่างไรให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่มาตรฐานฉบับนี้กำหนด พร้อมทั้งควรตัดปัจจัยหรือควบคุมปัจจัยบางตัวจากสถานการณ์เศรษฐกิจที่เป็นผลกระทบที่อาจจะมีสาระสำคัญในงานวิจัยด้วย

บรรณานุกรม

- กรัชนีย์ กรัชนียรวิวงค์. (2562). *มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 กับคุณภาพกำไร กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรัชนีย์ กรัชนียรวิวงค์ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2563) ผลกระทบการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้าที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ*, 9(2), 117-128.
- กุลยา จันทะเดช. (2557). กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 10(29), 62-81.
- กุลยา จันทะเดช. (2557). การรับรู้รายได้จากสัญญากับลูกค้า : โมเดลใหม่ในการรับรู้รายได้. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 10(27), 45-63.
- จารุวรรณ บุตรสุวรรณ. (2559). ผลกระทบการเลือกใช้นโยบายบัญชีที่สำคัญที่มีคุณภาพกำไรของบริษัทจำกัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 2(6), 127-139.
- ณัฐชรัตน์ สีนุชชัย และ ณัฐกานต์ แหวนเพชร. (2559). ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการแพทย์และธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 6(2), 111-120.
- ณัฐชานนท์ โกมุกุฑุมพิงค์. (2557). การวัดคุณภาพกำไรเพื่อการวิเคราะห์หลักทรัพย์. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 36(139), 1-18.
- ดารานาถ พรหมอินทร์ และ กุสุมา คำพิทักษ์. (2560). ความสัมพันธ์ของผลการดำเนินงานและคุณภาพกำไรต่อราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ มหวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2), 37-59.
- ดาวเรือง แสงคำ จอมใจ แซมเพชร และมาลีมาศ สิทธิสมบัติ. (2562). คุณภาพของรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารการจัดการ*, 8(1), 57-63.
- ทัศนีย์นารถ ลิ้มสุทธิวันภูมิ และ มยุขพันธ์ ไซยมันคง. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนของผู้บริหารกับการจัดการกำไร: กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 9(19), 146-157.
- ธันยกร จันทรสาส์น. (2559). คุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยที่มีบรรษัทภิบาลในระดับดีเลิศ: นับจากรายการคงค้าง. *วารสารนักบริหาร*, 39(2), 52-61.
- พิมพ์ชนก เกตุสุวรรณ. (2555). การตกแต่งกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการธุรกิจเพื่อบรรลุเป้าหมายกำไร. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 8(22), 82-92.

- ยวดี วงศ์แวงน้อย. (2563). ผลกระทบของกระแสเงินสดและคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กรณีศึกษา กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 7(7), 105-119.
- รัชชู รุ่งหัวไผ่ และ กุสุมา คำพิทักษ์. (2562). การวิเคราะห์คุณภาพกำไรกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 5(2), 213-225.
- รุจิรัตน์ ปาลีพัฒนสกุล. (2562). *TFRS15* กระทบทุกธุรกิจการ มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก https://www.dst.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3352:tfrs15-impact-business-income-customer&catid=29&Itemid=180&lang=th.
- วงศ์มณี ขวาลวรรณ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2563). ผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้าที่มีต่อคุณภาพกำไร. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 16(51), 5-22.
- ศิริมา แก้วเกิด. (2559). *การวัดคุณภาพกำไรจากการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร*. สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร และ อนุวัฒน์ ภัคดี. (2562). การประยุกต์ TFRS 15 กับการฝากขาย การขายผ่อนชำระ การขายอสังหาริมทรัพย์ และสัญญาก่อสร้าง. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 1(3), 4-23.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร และ อนุวัฒน์ ภัคดี. (2562). รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า: หลักการรับรู้รายได้. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 1(1), 4-20.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร และ อนุวัฒน์ ภัคดี. (2563). การนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติในปีแรก ส่งผลกระทบต่องบการเงินอย่างไร. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 16(50), 23-42.
- สมพงษ์ พรอุปถัมภ์. (2561). *เตรียมพร้อมรับมือ TFRS 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า EN*. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.daa.co.th/en/news/audit-news/item/235>.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2562). *คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า*. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/119612>.
- สรिता ตั้งมันัสสุขุม. (2561). อิทธิพลของการจัดการกำไรต่อกำไรส่วนที่เหลือ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET100). การค้นคว้าอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุภาวดี สุชีชีพ มอสรส์. (2559). อิทธิพลของรายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหารและการกำกับดูแลกิจการที่มีผลต่อต้นทุนเงินลงทุน : การวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลช่วงยาวแบบไม่มีสมดุคด้วยแบบจำลอง (Fixed Effects). *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(2), 171-187.
- Alareeni, B., & Aljuaidi, O. (2014). *The modified Jones and Yoon models in detecting earnings management in Palestine exchange (PEX)*. *International Journal of Innovation and Applied Studies*, 9(4), 1472-1484.
- Ciesielski, J. T. & Weirich, T. R. (2011). *Convergence Collaboration: Revising Revenue Recognition*. *Management Accounting Quarterly*, 12(3), 18-27.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). *Detecting Earnings Management*. *Accounting review*, 70(2) 193-225.
- Hameed, A. M. (2019). *The Impact of IFRS 15 on Earnings Quality in businesses such as hotels: critical evidence from the Iraqi environment*. *Africon Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 8(4), 1-11.
- Islam, M. A., Ali, R., & Ahmad, Z. (2011). *Is Modified Jones Model Effective in Detecting Earnings Management? Evidence from A Developing Economy*. *International Journal of Economics and Finance*, 3(2), 116.
- Jantadej, K. (2014). *Revenue from Contracts with Customers: New Model of Revenue Recognition*. *Journal of Accounting Profession*, 10(27), 45–63.
- Jefferson, P. J., & Donald, P. (2013). The next step for revenue recognition: examining the new principles-based five-step model. *The CPA Journal*, 83(10), 30-34.
- Jones, J. J. (1991). *Earnings Management During Import Relief Investigations*. *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193–228.
- Lisa, M. S. (2015). Update on the New Revenue Recognition Standard. *Institute of Finance & Management*, 11.
- Nafiul, A., and Niaz. (2018). The Contemporary Issues on New Revenue Recognition Standard. *AIUB International Conference on Business and Management*. Retrieved 10 December 2020, from <https://www.researchgate.net>.
- O’Callaghan, S., Ashton, J., & Hodgkinson, L. (2018). *Earnings management and managerial ownership in private firms*. *Journal of Applied Accounting Research*, 19(4), 648–668.
- Yishu, W., Xue, J., ZhenJia, L., & Weixing, W. (2015). *Effect of Earnings Management on Economic Value Added: A China Study*, *Accounting and Finance Research*, 4(3), 9-19.

- Yoon, S. S., Miller, G. A., & Jiraporn, P. (2006). Earning Management Vehicles for Korean Firm. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 17(2), 85-109. DOI: 10.1111/j.1467-646X.2006.00122.x
- Zhen-Jia, L., & Yi-Shu, W. (2017). *Effect of earnings management on economic value added: G20 and African countries study*, South African Journal of Economic and Management Sciences, 20(1), 1-9.

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 15
ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ จำแนกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม 1

ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.1435	0.4722	0.1633	0.4132	0.1914	0.2690	0.9852**	0.0123	0.0340	0.9327
SIZE	-0.0073	0.3934	-0.0082	0.3437	-0.0090	0.2396	-0.0477***	0.0090	-0.0018	0.9272
LEV	0.0228	0.6385	0.0146	0.7735	-0.0040	0.9259	0.1972*	0.0583	0.1284	0.3229
ROE	0.0015	0.2172	0.0015	0.2279	0.0013	0.2388	0.0047**	0.0321	0.0015	0.4496
Sig. F-stat	0.5650		0.5100		0.3821		0.0122		0.5541	

ปี 2562-2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.1383*	0.0733	0.1864**	0.0217	0.1750**	0.0175	0.6276***	0.0025	0.0735	0.6677
SIZE	-0.0069*	0.0506	-0.0092**	0.0131	-0.0086**	0.0103	-0.0278***	0.0035	-0.0036	0.6422
LEV	0.0337	0.1732	0.0349	0.1725	0.0308	0.1632	0.0156	0.8552	0.0270	0.7112
ROE	0.0019***	0.0000	0.0019***	0.0000	0.0018***	0.0000	0.0028*	0.0943	0.0046***	0.0039
Sig. F-stat	0.0001		0.0000		0.0000		0.0004		0.0003	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

กลุ่มเทคโนโลยี 2

ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.2153	0.3048	0.2171	0.3262	0.1700	0.3875	0.8761***	0.0018	-0.9551*	0.0557
SIZE	-0.0100	0.2820	-0.0099	0.3170	-0.0078	0.3732	-0.0360***	0.0041	0.0378*	0.0621
LEV	0.0457	0.3430	0.0266	0.5598	0.0230	0.5889	-0.0452	0.6060	0.1591	0.4327
ROE	0.0005	0.6589	0.0008	0.4511	0.0006	0.5446	0.0014	0.3197	0.0044	0.1505
Sig. F-stat	0.7912		0.7939		0.8829		0.1325		0.0612	

ปี 2562-2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	-0.0270	0.8118	0.0277	0.8326	0.1097	0.1111	0.6880***	0.0008	-1.5052***	0.0001
SIZE	-0.0010	0.8246	-0.0033	0.5357	-0.0052	0.1025	-0.0288***	0.0009	0.0637***	0.0001
LEV	0.0821**	0.0382	0.0687	0.1010	0.0169	0.2786	-0.0095	0.8420	0.1473	0.1852
ROE	0.0014*	0.0664	0.0014	0.0629	0.0008**	0.0172	0.0005	0.6692	0.0019	0.1454
Sig. F-stat	0.0380		0.0685		0.1007		0.0054		0.0000	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

กลุ่มทรัพยากร 3

ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.3631***	0.0073	0.3611***	0.0036	0.2580***	0.0068	0.7288***	0.0041	-0.1934	0.5474
SIZE	-0.0151**	0.0105	-0.0152***	0.0058	-0.0105**	0.0107	-0.0261***	0.0078	0.0191	0.2059
LEV	-0.0239	0.5380	-0.0290	0.4218	-0.0352	0.2456	-0.1515	0.2155	-0.2739	0.1850
ROE	0.0011**	0.0282	0.0010**	0.0287	0.0010**	0.0131	0.0001	0.9527	0.0074**	0.0176
Sig. F-stat	0.0310		0.0067		0.0213		0.0088		0.0294	

ปี 2562-2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.0641	0.2537	0.0789	0.1488	0.0862**	0.0488	0.6118***	0.0000	-0.4237*	0.0946
SIZE	-0.0027	0.2945	-0.0033	0.1802	-0.0035*	0.0717	-0.0229***	0.0002	0.0303**	0.0108
LEV	-0.0107	0.7238	-0.0173	0.5653	-0.0168	0.4900	-0.1647**	0.0225	-0.4007**	0.0142
ROE	0.0025***	0.0005	0.0024***	0.0008	0.0019***	0.0004	0.0027***	0.0088	0.0088***	0.0090
Sig. F-stat	0.0000		0.0001		0.0000		0.0000		0.0000	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

กลุ่มบริการ 4

ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	-0.0081	0.9283	0.0929	0.3881	0.1607	0.1438	1.3706***	0.0000	-0.3883	0.2362
SIZE	0.0004	0.9279	-0.0044	0.3787	-0.0077	0.1377	-0.0577***	0.0000	0.0183	0.2281
LEV	-0.0132	0.6963	0.0037	0.9186	0.0318	0.4420	-0.1114	0.1259	-0.1848	0.1490
ROE	0.0005	0.4673	0.0007	0.2547	0.0005	0.4216	0.0034***	0.0091	0.0068***	0.0011
Sig. F-stat	0.8089		0.4719		0.2997		0.0000		0.0094	

ปี 2562-2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.0402	0.5786	0.0474	0.4377	0.0264	0.6316	1.2058***	0.0000	-0.2988	0.4959
SIZE	-0.0030	0.3870	-0.0034	0.2517	-0.0021	0.4225	-0.0536***	0.0000	0.0086	0.6719
LEV	0.0555**	0.0420	0.0340	0.1462	0.0189	0.3634	0.0465	0.3003	0.0784	0.5702
ROE	0.0025***	0.0000	0.0025***	0.0000	0.0023***	0.0000	0.0032***	0.0000	0.0073***	0.0001
Sig. F-stat	0.0000		0.0000		0.0000		0.0000		0.0000	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 5

ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	-0.0208	0.8486	-0.0355	0.7406	-0.0440	0.6229	1.8064***	0.0014	-0.1516	0.4816
SIZE	-0.0010	0.8406	-0.0003	0.9560	0.0005	0.9065	-0.0800***	0.0021	0.0087	0.3629
LEV	0.0333	0.1819	0.0330	0.1709	0.0196	0.3403	0.0942*	0.0875	0.1485**	0.0381
ROE	0.0026***	0.0037	0.0023**	0.0123	0.0020***	0.0086	0.0030**	0.0405	0.0024	0.1225
Sig. F-stat	0.0010		0.0050		0.0032		0.0000		0.0837	

ปี 2562-2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	-0.0571	0.4317	-0.0845	0.2314	-0.0614	0.3386	1.4481	0.0004	-0.7026	0.0014
SIZE	0.0017	0.6154	0.0029	0.3728	0.0018	0.5466	-0.0643	0.0006	0.0327	0.0009
LEV	0.0280	0.1006	0.0282	0.0789	0.0306	0.0478	0.0198	0.5805	0.0634	0.2193
ROE	0.0026	0.0000	0.0027	0.0000	0.0027	0.0000	0.0037	0.0000	0.0040	0.0002
Sig. F-stat	0.0000		0.0000		0.0000		0.0000		0.0000	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 6

ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.2275	0.3225	0.2979	0.2034	0.2959	0.1527	2.0103	0.0000	-0.6837	0.2260
SIZE	-0.0105	0.2922	-0.0134	0.1856	-0.0126	0.1461	-0.0907	0.0001	0.0241	0.3455
LEV	0.0762	0.2649	0.0564	0.4054	0.0581	0.3054	0.2161	0.0748	0.0695	0.7126
ROE	0.0020	0.4862	0.0021	0.4620	-0.0009	0.7721	0.0072	0.0007	0.0137	0.0045
Sig. F-stat	0.3930		0.3848		0.4951		0.0000		0.0070	

ปี 2562-2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.1448	0.2925	0.0968	0.4723	0.0167	0.8482	2.0193	0.0000	-0.5508	0.2234
SIZE	-0.0075	0.2224	-0.0056	0.3547	-0.0016	0.6590	-0.0883	0.0000	0.0208	0.3306
LEV	0.0304	0.3690	0.0353	0.3175	0.0286	0.4039	-0.0298	0.6586	0.0086	0.9398
ROE	0.0015	0.0440	0.0014	0.0701	0.0019	0.0113	0.0050	0.0000	0.0097	0.0000
Sig. F-stat	0.4614		0.5246		0.0705		0.0000		0.0000	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 7

ปี 2561 ก่อนใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.0582	0.6620	0.0464	0.7229	0.0382	0.7704	0.9038	0.0059	-0.3903	0.6243
SIZE	-0.0019	0.7639	-0.0013	0.8326	-0.0008	0.8962	-0.0401	0.0080	0.0129	0.7256
LEV	-0.0325	0.4354	-0.0386	0.3504	-0.0445	0.2559	0.1244	0.1803	0.4808	0.1155
ROE	0.0011	0.4077	0.0011	0.3999	0.0008	0.4247	0.0038	0.0567	0.0005	0.9435
Sig. F-stat	0.4523		0.4151		0.3563		0.0057		0.0886	
ปี 2562-2564 หลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15										
	Δ EBITDA		Δ EBIT		Δ NI		Abs_DAC (Jones)		Abs_DAC (Yoon)	
	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value	Coef.	P-value
Constant	0.0140	0.7982	0.0224	0.7065	0.0280	0.6099	0.5453	0.0046	-0.8416	0.0889
SIZE	-0.0016	0.4874	-0.0020	0.4314	-0.0022	0.3431	-0.0231	0.0083	0.0358	0.1322
LEV	0.0232	0.2277	0.0220	0.2691	0.0187	0.3164	-0.0078	0.8461	0.0998	0.6220
ROE	0.0022	0.0002	0.0022	0.0002	0.0023	0.0000	0.0025	0.0000	0.0045	0.1276
Sig. F-stat	0.0000		0.0000		0.0000		0.0000		0.0058	

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

ภาคผนวก ข

ตาราง Correlation Matrix

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์จากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงกำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ และค่าเสื่อมราคา

ตัวแปร	Δ EBITDA	TFRS 15	Size	Lev	ROE	Ind
Δ EBITDA	1.0000					
TFRS 15	0.0166	1.0000				
Size	0.0071	0.0218	1.0000			
Lev	0.0337	0.0225	0.4483***	1.0000		
ROE	0.3444***	-0.0859***	0.1479***	-0.0532	1.0000	
Ind	-0.0493*	0.0000	-0.0760**	-0.0227	-0.1192***	1.000000

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์จากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงกำไรก่อนหักดอกเบี้ย และภาษีเงินได้

ตัวแปร	Δ EBIT	TFRS 15	Size	Lev	ROE	Ind
Δ EBIT	1.0000					
TFRS 15	-0.0040	1.0000				
Size	-0.0163	0.0218	1.0000			
Lev	0.0106	0.0225	0.4483***	1.0000		
ROE	0.3529***	-0.0859**	0.1479***	-0.0532	1.0000	
Ind	-0.0317	0.0000	-0.0760**	-0.0227	-0.1192***	1.0000

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์จากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงกำไรสุทธิ

ตัวแปร	Δ NI	TFRS 15	Size	Lev	ROE	Ind
Δ NI	1.0000					
TFRS 15	-0.0117	1.0000				
Size	-0.0364	0.0218	1.0000			
Lev	-0.0144	0.0225	0.4483***	1.0000		
ROE	0.3973***	-0.0859**	0.1479***	-0.0532	1.0000	
Ind	-0.0408	0.0000	-0.0760**	-0.0227	-0.1192***	1.0000

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์จากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

ตัวแปร	Abs_DAC	TFRS 15	Size	Lev	ROE	Ind
Abs_DAC	1.0000					
TFRS 15	-0.1111***	1.0000				
Size	-0.4752***	0.0218	1.0000			
Lev	-0.2315***	0.0225	0.4483***	1.0000		
ROE	0.1887***	-0.0859***	0.1479***	-0.0532	1.0000	
Ind	0.0889***	0.0000	-0.0760***	-0.0227	-0.1192***	1.0000

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์จากการนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามทฤษฎี Yoon et al. (2006)

ตัวแปร	Abs_DAC	TFRS 15	Size	Lev	ROE	Ind
Abs_DAC	1.0000					
TFRS 15	-0.0775**	1.0000				
Size	0.2282***	0.0218	1.0000			
Lev	0.1169***	0.0225	0.4483***	1.0000		
ROE	0.3003***	-0.0859***	0.1479***	-0.0532	1.0000	
Ind	-0.0256	0.0000	-0.0760**	-0.0227	-0.1192***	1.0000

หมายเหตุ : *, **, *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .10, .05 และ .01 ตามลำดับ

ภาคผนวก ค

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

เลขที่ IRB2-107/2565

**เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา**

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : HU 101/2565

โครงการวิจัยเรื่อง : การนำมาตรวจฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้ามาถือปฏิบัติ
ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงจากการนำมาใช้ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย

หัวหน้าโครงการวิจัย : อาจารย์ดวงกมล นีรพัฒนกุล

หน่วยงานที่สังกัด : คณะบริหารธุรกิจ

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ 1 วันที่ 27 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565
2. เอกสารโครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ 1 วันที่ 27 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -
5. เอกสารแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 27 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565

วันที่หมดอายุ : วันที่ 27 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566

ลงนาม

(นายเจนวิทย์ นवलแสง)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชุดที่ 2 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

Certificate of Completion

National Research Council of Thailand (NRCT)

certify that

ดวงกมล นีรพัฒน์กุล

has completed the

Human Subject Protection (HSP)

E - Learning

Date approved
(25/3/2023)

Date expired
(25/3/2025)

(Dr. Wiparat De-ong)

Executive Director
National Research Council of Thailand